

XXXV

APLEC DE LA SARDANA

L'ESCALA

**CIUTAT PUBILLA
de la SARDANA
2010**

VILA
MITJÀ

Dies 5 i 6 de juny
*Dedicat a les Pubilles de la Sardana
i als sardanistes i compositors escalencs*

SERVEI MUNICIPAL D'AIGÜES

Sorea

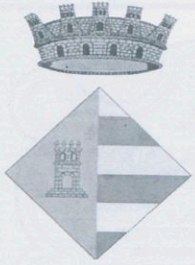
Ronda del Padró, 5
17130 L'ESCALA

Tel. 972 77 16 24 / 972 77 27 31

Passeig del Mar, 4
17130 L'ESCALA (Girona)

Tel. 972 77 02 89 - 972 77 06 66
Fax 972 77 32 97

Benvinguts sardanistes

Estem a les portes del XXXV Aplec de la sardana de l'Escala. Més enllà que 7 quinquennis donen ja una idea de constància i perseverança, aquest any el nostre aplec se celebra dins un context diferent al dels altres anys i, a més, totalment irrepetible. El ja tradicional Aplec del primer cap de setmana de juny, es farà dins les activitats que l'Escala celebra en el seu any de Pubilla de la Sardana.

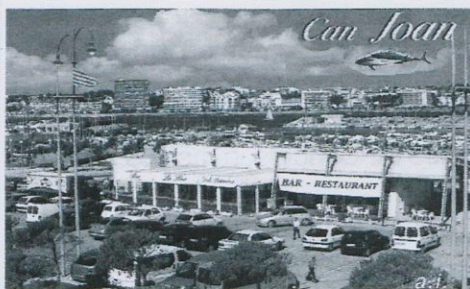
Després d'una colla d'anys anteriors en què tant les entitats sardanistes, com persones a títol individual i el mateix Ajuntament, havien mantingut converses i s'havien informat de com poder celebrar un esdeveniment tan important pel món de la sardana, l'any 2008 l'Agrupació Sardanista Escalena l'Avi Xaxu i l'Ajuntament varen posar definitivament fil a l'agulla. Les passes donades, seguint els protocols establerts, assoliren el fruit esperat, i a Mataró l'abril de 2009, l'Escala va ser nominada Ciutat Pubilla de la Sardana.

Ha estat un any de feina, esforços i també d'esperances i il·lusions, que els dies 24 i 25 d'abril d'enguany es varen veure degudament recompensats amb la proclamació de l'Escala, com la 50ª Ciutat Pubilla de la Sardana. Més enllà dels actes d'aquests dos dies en què el món sardanista es va concentrar a la nostra vila, la proclamació té ja fruits que quedaran en el temps. La magnífica escultura de Josep M. Simón, situada al començament del passeig Lluís Albert, és tot un símbol de la fusió entre l'Escala i la sardana. El CD de quinze sardanes inèdites, començant per la sardana del pubillatge del mestre Lluís Albert, és una mostra de la vitalitat creadora dels nostres compositors.

Nosaltres continuarem treballant, conjuntament amb l'Agrupació sardanista, els sardanistes de la vila i tots els escalencs que ens vulguin acompanyar, perquè en aquest any del pubillatge, no solament les activitats programades siguin un èxit, sinó també per la consolidació i l'expansió de la nostra dansa nacional, més enllà dels cercles que avui ja en fan testimoniatge. Sens dubte aquest seria un dels millors èxits del nostre pubillatge.

Sigueu tots molt benvinguts a l'Aplec

Estanislau Puig i Artigas
Alcalde de l'Escala

la clota 17130 L'ESCALA (Girona) - La Llar dels Pescadors - 972 77 42 61

RESTAURANT CA LA NEUS
(HOTEL NIEVES MAR)

Passeig Marítim, 8
Tel. 972 77 03 00 - Fax 972 77 36 05
e-mail: mail@nievesmar.com
www.nievesmar.com
17130 L'ESCALA
(Girona)

bijuteria, regals i complements
plaça ajuntament
17130 l'escala (girona)
tel. 972 770 774

expert

Lindan

Electrodomèstics

ALARMES - ANTENES - INTERFONS
REPARACIONS D'ELECTRODOMÈSTICS

Plaça de les Escoles, 8 Tel. 972 770 490
17130 L'ESCALA Fax 972 770 355

**MARIANO
FERNÁNDEZ JUÁREZ**

Jardines
Riegos automáticos
Mantenimiento de piscines

Passatge Modigliani, 11 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 773 856 - Mòvil 619 517 536

Carrer Santa Màxima, 1
17130 L'ESCALA
Tel. 972 770 364

fiona

1978

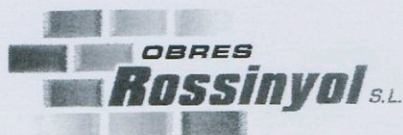
maranges, 4 - 17130 l'escala
(+34) 972 77 15 79
bastrop_2000@yahoo.es

C. del Mar, 2 - Tel. 972 77 06 01
17130 L'ESCALA

MARIA BOSCH I BRUGUERA
Pubilla de la Sardana de l'Escala 2009

C/ Salvador Gimeno, 10 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 773 509 - www.obresrossinyols.com

M. Rosa Portell
Directora

C/ Ave Maria, 43 - 17130 L'ESCALA
Tel. 34 972 770 218 - Fax 34 972 773 040
escatour@intercomgi.com
www.escalatour.group-team.com

C/ Germans Masferrer, 17 - Tel. 972 770 057
L'ESCALA (Costa Brava)

Joaquim MasPOCH Illa

ELECTRICITAT I FONTANERIA

Vilabertran, 49 - **L'ESCALA**
Telèfon: 972 771 609

Can Català

Plaça de les Escoles Tel.: 972 770 443
17130 **L'ESCALA** (Costa Brava)

Can frigola

Pa cuit amb llenya

Carrer del Mar, 15 - 17130 **L'ESCALA**

PISCINES GUNITADES - SERVEI TÈCNIC
TRACTAMENTS D'AIGÜES - MANTENIMENT
ANÀLISIS QUÍMIQUES

Avinguda Girona, 76
Tels. 972 772 834
972 772 199
Fax 972 772 199
17130 **L'ESCALA**
estradim85@terra.es

TUTERRAZAFRENTEALMAR

Escala park

Av. Riells, 48 - Tel. 972 77 07 57
17130 **L'ESCALA** - escalapark@hotmail.com

Escalenques, escalencs, visitants, lectors i fidels a la rodona:

Novament han passat 365 dies. Enguany, però, no és un any qualsevol, sinó un any molt especial per a la nostra cultura, per als sardanistes i per a totes les escalenques i escalencs, ja que el proppassat cap de setmana del 24 i 25 d'abril l'Escala fou, solemnement, proclamada Ciutat Pubilla de la Sardana. Aquest projecte, i repte alhora, té un afegit i és que el nostre municipi també és la 50a població distingida amb el títol vitalici de Meritíssima en la Sardana.

Durant un any, la vila serà la capital del sardanisme i tothom tindrà fixada en ella la seva mirada. Un projecte en el qual no només hi haurà sardanes, sinó també moments de reflexió i debat sobre ella, i diferents i variades manifestacions de la rica cultura tradicional i popular catalana en totes les seves vessants (geganters, danses tradicionals, cant coral, etc.). Nosaltres, com a membres de la Comissió Organitzadora del pubillatge, estem implicats perquè tots els actes pensats, celebrats i previstos siguin un èxit falaguer com a reflex d'aquest esperit dinàmic i emprenedor de les entitats culturals escalenques.

Per aquest motiu, l'Aplec de la Sardana d'enguany, que arriba a la seva 35a edició, és dedicat a les 34 Pubilles de la Sardana de l'Escala i a tots els sardanistes i compositors escalencs, en especial a les noves generacions, ja que són el reflex d'aquesta tradició, esperit, present i, sobretot, el futur de la nostra Dansa i la Cultura a casa nostra. Que sigui aquest any i el títol de l'Escala Ciutat Pubilla allò que els esperoni per seguir endavant.

Agraint un any més la fidel contribució dels col·laboradors i patrocinadors d'aquest butlletí, desitgem que les activitats programades per al dissabte 5 i el diumenge 6 de juny siguin, un cop més, mostra del caràcter acollidor, sardanista i solidari de la nostra vila.

Us hi esperem!!!

Visca l'Aplec! Visca l'Escala Ciutat Pubilla de la Sardana!
La Comissió Organitzadora

Un entorn màgic
en un mar incomparable

Menús gastronòmic
Peix fresc i marisc

Servei de terrassa

El Molí de l'Escala

RESTAURANT

El Molí de l'Escala
Camp dels Pilans
Cami de les Corts
Tel. 972 77 47 27
Fax 972 77 47 25
17130 L'ESCALA

KIBUC Sancho

mobles i complements

L'ESCALA Closa d'en Llop, 1
17130 l'Escala (Girona)
Tel. 972 770 485 - Fax 972 772 705
sancho@kibuc.com
www.kibuc.com

IMMOBILIARIA

**VENDES I GESTIÓ
DE COMUNITATS**

c/ dels Horts 1, baixos
Tel. 972 77 58 48
Fax 972 77 62 87
e-mail: silvia@casasicasas.com
www.casasicasas.com
17130 L'ESCALA

Benvolguts sardanistes escalencs.

Any de neu, any de bé de Déu. Amb aquesta frase, el meu avi es consolava quan, per motiu de fortes nevades, ens havíem de quedar a casa. A fe de Déu que aquest any ha sigut un any de fortes nevades i amb molts problemes.

Però jo crec que això ha estat símptoma de recuperació. Ja vàrem dir en la presentació de la guia d'aplec al vostre poble, que aquests dos últims anys donaran un fort impuls a les més grans manifestacions sardanistes de les comarques gironines: la sardana de l'any a Girona; la Ciutat Pubilla de l'Escala; el cinquantenari de la primera Ciutat, Girona; la presentació de les guies també a l'Escala; la consecució del segon tresor del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i Andorra, fet a la capital de la cultura catalana a Figueres; la consecució del nomenament de la sardana com a "dansa nacional de Catalunya"; i per finalitzar, la creació d'una vella aspiració que es la Federació Sardanista de les Comarques Gironines, ens ha d'esperonar cap a una explosió del sardanisme gironí.

Però hi ha una cosa a la qual haurem de buscar una solució: la manca de públic en alguns actes. Si no donem un impuls per consolidar totes aquestes innovacions, ens trobarem que tot això no haurà servit de res. Hem de ser més condescendents amb totes les manifestacions sardanistes i omplir tot aforament de simpatitzants i afeccionats. Girona s'està quedant enrere en aquest aspecte, ja que els actes multitudinaris els omplen gent de la resta del país o no s'omplen. Aquesta feina els toca fer a tots els sardanistes, ja que els organitzadors, compositors i músics ja l'hem feta.

Sigui això motiu de goig i d'esperonament perquè tots els aplecs d'aquest any comptin amb un al·licient més perquè siguin reconeguts per les institucions i el públic en general, i portin el sardanisme gironí fins al lloc que li pertoca.

Tingueu, doncs, un molt bon aplec.

Xavier Tresserras i Ribas.
*President de la Federació Sardanista
de les Comarques Gironines.*

RESTAURANT LA PALMERA

DES DE 1968

Passeig Lluís Albert nº 3
L'Escala - Girona - Costa Brava
Tel. 972 77 03 03

CONSTRUCCIONS NAVALS - ESPECIALITZATS EN VELA LLATINA

DRASSANES SALA

Salvador Feliu Sala

Port La Clota, 6 - Tel. 972 77 07 34 - 972 77 99 05
17130 L'ESCALA (Costa Brava - Girona)

CAMPING Cala Montgó

Oficina central
B.E.T.S.A.

Nou 139, entresol
17600 Figueres - Girona (Espanya)

Tel. 972 67 45 19 - 972 67 45 01

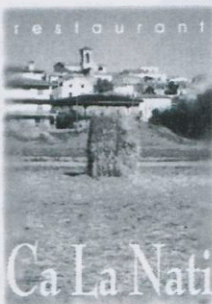
Fax 972 67 44 95

WEB: www.Betsa.es

E-mail: CalaMontgo@betsa.es

Avda. Montgó, s/n
Tel. 972 77 08 66 - Fax 972 77 43 40
17130 L'ESCALA (Espanya)

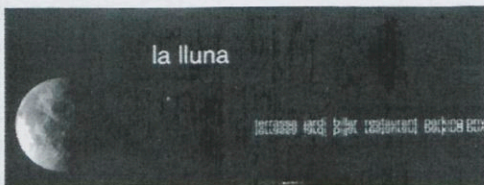

Cuina Catalana

Tel. 972 78 80 44

Ctra. de Bellcaire

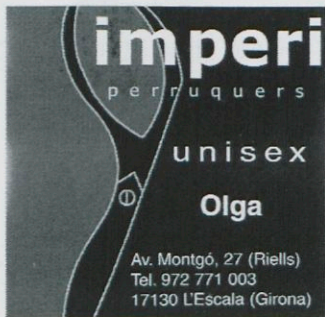
ALBONS

Camí Ample, 50 - Tel. 972 77 30 52
L'ESCALA

Av. Riells, 72
Tel. 972 77 39 25 - 972 77 44 44
Av. Riells, 47 - Tel. 972 77 03 21
17130 L'Escala (Girona)

Av. Montgó, 27 (Riells)
Tel. 972 771 003
17130 L'Escala (Girona)

CONSTRUCCIONS J.A. AGUILERA I FILL

C.Sert, 4
17130 L'ESCALA

Tel. 972 772 523
Mòbil 649 845 992

RELACIÓ DE LES 34 PUBILLES DE LA SARDANA DE L'ESCALA (1976-2009)

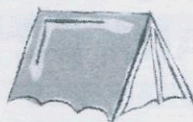
ANY	NOM I COGNOMS
1976	Mercè Costals i Torrent
1977	Caterina González i Fajol
1978	Núria Palau i Subirà
1979	Ma. Teresa Flaqué i Callol
1980	Ma. Mercè Pagès i Guri
1981	Lídia Solés i Poch
1982	Anna Brunso i Magret
1983	Ma. Carme Pibernat i Ballesta
1984	Laura Forné i Guerra
1985	Ma. Dolors Pijoan i Llistosella
1986	Mercè Brunso i Magret
1987	Maria Escat i Tomàs
1988	Ester Ballesta i Esteva
1989	Ma. Rosa Pagès i Vilabré
1990	Merixell Folch i Geronès
1991	Sandra Colomeda i Pous
1992	Marta Folch i Geronès
1993	Mireia Quintana i Solé
1994	Sílvia Casas i Hijós
1995	Marta Vayreda i Almirall
1996	Maite Casamort i Llos
1997	Cristina Esteva i Afonso
1998	Victòria Piqué i Rodríguez
1999	Susanna Esteva i Afonso
2000	Marta Falgàs i González
2001	Núria Casamort i Llos
2002	Zoila Casadevall i Graboleda
2003	Verònica Casellas i Ruiz
2004	Rebeca Grivé i Foix
2005	Vanessa Hereu i López
2006	Xènia Solés i Hostench
2007	Eva Guinart i Costals
2008	Rosa Casadevall i Rueda
2009	Maria Bosch i Bruguera

excavacions

Excavacions Sant Briu, S.L.

C/ Puig Sureda, 27
Tel. 972 770 798 - 972 104 046
17130 L'ESCALA (Girona)

CAMPING RIELLS

Camp Rabassa, s/n - 17130 L'ESCALA
Apart. 34 - Tel./Fax 972 770 027
E-mail: campingriells@jet.es
Girona - Costa Brava

Joan Palau

Pintor Joan Massanet, 74

**ELECTRICITAT - AIGUA
CALEFACCIÓ**

Telèfon: 972 771 805 - L'ESCALA

helène

Maranges, 15 - Tel. 972 77 00 73 L'ESCALA
Monturiol, 2 - Tel. 972 50 16 70 FIGUERES

**TITOGRAMA
VIDEOGRAMA**

Avda. Girona, 49
Telèfon: 972 773 616
L'ESCALA

*Quintama
Perruquer*

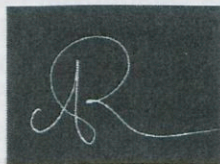
PERRUQUERIA PER A HOMES
c/ del Mar, 20 • 17130 L'ESCALA
Tel. 972 77 21 89

Blau-mar
estètica & spa
HOME & DONA

NÚRIA ROIG CREIXELL

- Tractaments facials i corporals
- Depilacions
- Manicures i estètica del peu
- Massatges
- Maquillatges
- Solarium vertical
- Spa

c. Germans Masferrer, 38 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 77 36 17

c/ Salador, 2
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel i Fax 972 772 488
Mòbil 690 150 051
aluminisramio@hotmail.com

ALUMINIS RAMIÓ
fusteria d'alumini

Aluminier
TECHNAL

RELACIÓ DELS 16 COMPOSITORS DE SARDANES DE L'ESCALA

- Rossend Mercader i Silvestre (1836-1909)
- Lluís Sureda i Valls (1861-1942)
- Josep Vicens i Juli, l'*Avi Xaxu* (1870-1956)
- Ferran Says i Casadellà (1880-1942)
- Albert Martí i Galceran (1881-1947)
- Pere Mercader i Andreu (1885-1969)
- Antoni Puig i Artigas, en *Tonet* (1886-1960)
- Josep Ma. Vilà i Saliner (1889-1969)
- Josep Vicens i Mornau (1895-1987)
- Jaume Vilà i Comas (1917-1977)
- Josep Vicens i Busquets (1917-2010)
- Pere Bufill i Guanter (1923-1945)
- Lluís Albert i Rivas (1923-)
- Pere Bruguera i Pujol (1927-)
- Joaquim Hostench i Duñabeitia (1940-)
- Carles Mallart i Sureda, en *Litus* (1950-1977)

Interhome

Enriqueta Font
Ronda del Pedró, 12 (Local 4)
E-17130 L'ESCALA

Tel. 972 77 15 14
Fax 972 77 03 60
www.enriquetafont.com
E-mail: info@enriquetafont.com

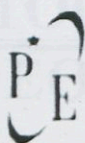
Ventas de Villas, Casas, Apartamentos y Fincas rústicas

FINQUES PEDRÓ

M. VAZQUEZ API Nº 665

VERKAUF - SALES - VENDES - VENTES

Ronda del Pedró, 12 - Local 4 - Tel. 972 77 13 11 - Fax 972 77 03 60
www.enriquetafont.com - E-mail: info@enriquetafont.com

Prisco Electrònica S.L.

- Sistemes de vigilància
- Instal·lacions I.C.T
- Xarxes de veu i dades
- Televisió per cable
- Fibra òptica
- sonorització
- Càmares de seguretat
- Servei tècnic

Prisco Electrònica SL
Telecomunicacions

Avgda. Girona 56 l'Escala
Tel-972771859 Fax-972776655
prisco@priscoelectronica.es
www.priscoelectronica.com

1960-2010: CINQUANTA ANYS DE PUBILLATGE

En aquest any 2010, a la vila de l'Escala, se celebren els cinquanta anys de Pubillatge de la Sardana.

I això ens porta a pensar en l'any 1960, any de la primera Ciutat Pubilla. Cinquanta anys es diuen molt de pressa, però passen molt a poc a poc... Cal fer memòria i situar-nos en aquella circumstància per poder valorar el que això va significar i poder ser una mica conscients de com eren les coses en aquell moment. Sens dubte, molt diferents d'ara; i molt pitjors, per cert. Per als més joves i per als desmemoriats, cal recordar que l'any mil nou-cents seixanta, el nostre país es trobava sota el règim feixista de Franco.

I la sardana, que avui podem escoltar amb normalitat i alegria, i podem ballar amb goig i passió en qualsevol dels nostres carrers i les nostres places, tenia aleshores unes altres connotacions i es tocava, s'escoltava i es ballava en condicions d'extrema dificultat.

L'any seixanta, les mostres d'identitat del poble català i de tots els pobles o col·lectius que no encaixessin amb els "principios generales del glorioso movimiento" (que és el nom amb què durant dècades es va anomenar l'alçament armat contra el règim legítimament constituït de la República), aquestes mostres d'identitat, deia, eren manifestacions que no podien ser expressades lliurement com a tals. La ballada o l'audició de sardanes en públic podia estar en qualsevol moment censurada, prohibida i, fins i tot, perseguida.

Ignoro quines devien ser les habilitats i els arguments que van fer servir en aquells moments tan complicats, els homes i les dones que van aconseguir engegar aquest concepte del "Pubillatge", que implica i responsabilitza tota una vila en el sosteniment, la defensa, la promoció, l'enriquiment i la pràctica de la nostra dansa.

Ignoro també en quines condicions havia arribat la sardana fins en aquell moment de l'any seixanta que sens dubte va representar un punt d'inflexió; però probablement era una situació molt delicada i el perill d'extinció era seriós: no és difícil suposar que la travessia que va fer la sardana des del final de la guerra civil fins aleshores, va passar per tota mena de dificultats i prohibicions.

Avui dia tot això sembla un malson i d'ençà que hem recuperat moltes de les nostres llibertats sembla impossible que la sardana pugui haver estat considerada perillosa o subversiva.

Cal recordar, per tant, l'esforç, el risc, la tossuderia i l'amor de tots aquells que, malgrat el perill i la persecució, van fer-nos el regal de transmetre'ns i fer-nos arribar una de les expressions més riques i emocionants del nostre patrimoni, "la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan". Els mèrits que té la vila de l'Escala per gaudir del títol de ciutat Pubilla són molts. Són tots.

La tradició sardanista que l'Escala ha mantingut i fomentat des de sempre està fidelment reflectida en nombrosos arxius fotogràfics. Els compositors de sardanes fills de la vila i el magnífic repertori que han creat, en deixen també testimoni sonor. Les cobles i solistes intèrprets de sardanes de gran renom i virtuosisme que han sortit de l'Escala, han portat aquest nom arreu del món sardanista. La difusió que de la sardana es fa en els mitjans de comunicació, el calendari sardanístic, les classes per als més menuts... les ballades a la platja els dimecres, a l'estiu... no són, sinó, mostres feaents de la vitalitat que la sardana té a l'Escala i

de la feina constant i seriosa que en aquesta vila s'hi fa.

I l'amor, la passió i l'alegria amb què avui es balla la sardana a l'Escala, amb els braços infatigablement enlaire, un somriure a la boca i la mà sempre oberta perquè un nouvingut s'hi afegeixi, no fan, sinó, donar testimoni de l'amor i l'entrega de tots els escalencs i escalenques que hi han esmerçat temps, il·lusió, coneixements i esforços per fer participar les generacions més joves en aquesta joia dansant.

I per donar-nos lliçó, als que som de fora de l'Escala, de la generositat i la hospitalitat d'aquesta vila. I de bon humor i de bon amor. L'amor per la Sardana.

Vicky Peña

L'Escala, 25 d'abril del 2010

PROGRAMA APLEC 2010

ACTES PREVIS DE L'APLEC

DISSABTE, 5 DE JUNY DE 2010

Matí, a 2/4 de 12 al cementiri de l'Escala

**Ofrena floral a la memòria
de tots els sardanistes i compositors escalencs**

Migdia, a les 12, a l'Escola Municipal d'Arts Plàstiques (Casa del Gavià)

INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ TEMPORAL
«L'Escala, terra de compositors
i pubilles de la sardana»

Tarda, a les 5, a l'inici del Passeig Lluís Albert

Descoberta de rètol
i audició escalenca de sardanes
amb la cobla **FOMENT DEL MONTGRÍ**

El carrer de la Torre (C. Mallart)

La pubilla catalana (J. M. Vilà)

La sardana de l'avi (P. Bufill)

Adéu Roca del Frare (P. Bruguera)

Oreig de mar (J. Vilà i Comas)

Sardanistes escalencs (J. Hostench)

Nit, a les 10, a l'Església Parroquial de Sant Pere de l'Escala

II CONCERT BENÈFIC DE SARDANES **I MÚSICA PER A COBLA**

Dedicat als compositors escalencs,
a càrrec de la cobla **CIUTAT DE GIRONA**

(Aportació mínima: 5€)

Presenta: **Josep Vilabrú i Ballester**

Organitza: Agrupació Sardanista Escalenca «Avi Xaxu»

Patrocina: Ajuntament de l'Escala

Col·labora: Parròquia de Sant Pere de l'Escala

UNIÓ DE SALADORS HISTÒRICS D'ANXOVA

SALAONS SOLÉS S.A.

Tel. 972 770357 - soles@grn.es

CASA BORDAS, S.L.

Tel. 972 770085 - info@casabordas.net

FILL DE J. CALLOL I SERRATS, S.L.

Tel. 972 772577 - info@callolserrats.com

ANXOVES EL XILLU, S.L.

Tel. 972 770820 - elxillu@terra.es

ANXOVES DE L'ESCALA, S.A.

Tel. 972 770146 - info@anxovesdelescala.es

neteges l'Empordà

serveis de neteja amb la màxima serietat i experiència

PINTURES EN GENERAL

Juan Palma Giménez

Carrer del Puig, 63 - Tel. 972 77 14 38
17130 L'ESCALA

MÀQUINES RECREATIVES TIPUS B - VÍDEO JOCS - PIN.BALLS
BILLARS AMERICANS - ATRACCIONS

Closa d'en Llop, s/n - Tel 972 770 512 - Fax 972 772 573 - Tèlex 57356
17130 L'ESCALA (Girona)

XXXV APLEC DE LA SARDANA DE L'ESCALA

Organitzat per l'AGRUPACIÓ SARDANISTA ESCALENCA «AVI XAXU»
adherit a l'Agrupació d'Aplecs Sardanistes de les Comarques Gironines

Amb el patrocini del magnífic AJUNTAMENT DE L'ESCALA,
LA DIPUTACIÓ DE GIRONA
i LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIUMENGE, 6 DE JUNY DE 2010

Cobles

**FLAMA DE FARNERS
CIUTAT DE GIRONA
LA PRINCIPAL DE L'ESCALA
FOMENT DEL MONTGRÍ**

Programa

MATÍ, a 2/4 d'11, al passeig de Lluís Albert

Cobles **Flama de Farners, Ciutat de Girona i Principal de l'Escala**

Flama	Festeig	<i>Ricard Viladesau</i>
C. de Girona	Juntes les mans	<i>Conrad Saló</i>
Principal	Sortint de concert	<i>Lluís Albert i Rivas</i>
Flama	Escalencia	<i>Pere Mercader</i>
C. de Girona	De Mataró a l'Escala	<i>Josep Antoni López</i>
Principal	Fermesa escalencia	<i>Alfons Miàs</i>
Flama	Germans Vilabrú	<i>Enric Vilà Armengol</i>
C. de Girona	Marinera i sardanista	<i>Miquel Tudela</i>
Principal	Per en Carles de l'Escala	<i>Emili Juanals</i>
Flama	La segadora	<i>Josep Vicens, Xaxu</i>
C. de Girona	Les fonts de Caldes	<i>Pere Mercader</i>
Principal	Roca Ventosa	<i>Jaume Bonaterra</i>

DES DE 1892

SASTRERIA

Vilabrú

cl. Port, 30 - Tel. 77 02 21

17130 L'ESCALA

RESTAURANT - BAR

CAL

GALAN 1966

C/ La Torre, 18 - Tel. 972 77 01 40
17130 L'ESCALA

HOTEL RESTAURANT

H VERANAR

Passeig Lluís Albert, 2

Tel. 972 77 01 08

972 77 05 01

Fax 972 77 03 77

17130 L'ESCALA

(Girona - Costa brava)

PASTISSERIA - BOMBERIA

FUNDADA DE 1854

R. MINISTRAL
TEL. 972 77 01 00
L'ESCALA
(COSTA BRAVA)

F A R

gestions

Port d'en Perris, 4 - Apartat 198 - 17130 L'ESCALA

Tel. i Fax 972 77 30 69

NOVETATS
MARGARIDA

ARTICLES DE PELL

Maranges, 22 - Tel.: 972 77 00 87

L'ESCALA

C/ Sta. Màxima, 7 - 17130 **L'ESCALA**

Tel. 972 77 62 78 - Obert tot l'any

ALABAU

PISCINES I RECS

Av. Riells, 28 - 17130 **L'ESCALA**

Tel. 972 77 67 29 - e-mail: alabau@girona.com

TARDA, a 2/4 de 5, al passeig de Lluís Albert

Cobles **Flama de Farners, Foment del Montgrí**

Ciutat de Girona i Principal de l'Escala

Flama	El Palau de la Fosca	<i>Pitu Chamorro</i>
Foment	La bruixa de la Catedral	<i>Salvador Dabau</i>
C. de Girona	L'amic Vicenç	<i>Marcel Artiaga</i>
Principal	Baixant de la Font del Gat	<i>Enric Morera i Viura</i>
Flama	XXXX	XXXX
Foment	XXXX	XXXX
C. de Girona	XXXX	XXXX
Principal	XXXX	XXXX
Flama	La Sardana de les Pubilles (estrena)	<i>N. Costa i Ventura</i>
Foment	La rondalla del gegant (reestrena)	<i>Josep Vicens, Xaxu</i>
C. de Girona	L'amic Jordi de l'Escala (estrena)	<i>Joaquim Soms i Janer</i>
Principal	Carme (estrena)	<i>Joaquim Hostench</i>
Conjunt	L'Escala, Ciutat Pubilla	<i>Lluís Albert i Rivas</i>
Conjunt	L'Aplec de l'Escala	<i>E. Vilà i Armengol</i>
Flama	Les nenes maques de Sta. Susanna	<i>Josep Carbó i Vidal</i>
Foment	Companyns i mestres	<i>Lluís Albert i Rivas</i>
C. de Girona	El nostre Avi Xaxu	<i>Sigfrid Galbany</i>
Principal	Records de l'Escala	<i>Ferran Says</i>

vicenç lavado

TAXI L'ESCALA

Vehicle 6 places

SERVEIS:

SEGURETAT SOCIAL, MÚTUES - PARTICULARS

C. de la Torre, 50 - 17130 L'ESCALA

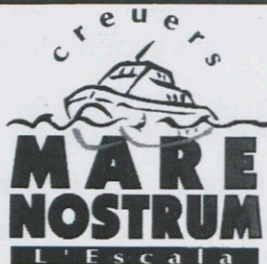
Tel. mòbil: 630 672 184

Particular: 972 771 521

**L'AnXova
Milionària**

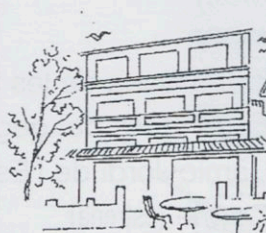
C/ Enric Serra, 9 bis
17130 L'ESCALA
ALT EMPORDÀ (Girona)
Tel. 972 77 05 52
Fax 972 77 44 66

VIATGES I ACTIVITATS MARÍTIMES

C/ Maranges, 3 - Tel. 972 773 797 - Fax 972 770 332
17130 L'ESCALA - Web: creuers-marenostrium.com

HOTEL **RÍOMAR**

Comunions

Batejos i Noces

St. Martí d'Empúries

17130 L'ESCALA

Girona - Costa Brava)

Tel. 972 77 03 62

Fax 972 77 03 58

FORN

EL PILANET

Camps del Pilans
L'ESCALA

FUSTERIA

Gleki

TOT EN FUSTA

C/ Closa d'en Llop, 3 - 17130 L'ESCALA
Tel./Fax 972 770 347

VIVERS I GARDEN

MONER SL

Tel. 972 771 326 - Fax 972 771 390
Ctra. d'Orriols, 15 - 17130 L'ESCALA

AGUICOR S.L.
CONSTRUCCIONS

Vilabertran, 23
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. /Fax 972 77 30 35

LES ESTRENES I REESTRENES DE L'APLEC

En aquest XXXV Aplec de la Sardana, l'Agrupació Sardanista Escalenca *Avi Xaxu* té l'honor d'oferir a tots els sardanistes l'estrena de 3 sardanes i la reestrena d'una quarta:

- La Sardana de les Pubilles.** Sardana balladora del compositor ventallonenc Narcís Costa i Ventura, tan vinculat a l'Escala, dedicada a cadascuna de les 34 Pubilles de la Sardana, proclamades a l'Escala de 1976 a 2009, com a símbol de l'esperit, la tradició i l'empenta sardanista escalenca.
- La rondalla del gegant.** Com diu la coberta, "*Sardana llarga*" original de Josep Vicens i Juli, l'*Avi Xaxu*, datada en la seva primera època de producció musical (1885-1910) i que enguany es reestrena amb motiu del 140è aniversari del naixement del popular i estimat compositor escalenc.
- L'amic Jordi de l'Escala.** Sardana aïrosa i balladora composta pel mestre Joaquim Soms i Janer, la qual és dedicada a en Jordi Gallegos i Córdoba, historiador i president de l'Agrupació Sardanista *Avi Xaxu* i de la Comissió Organitzadora de l'Escala Ciutat Pubilla 2010.
- Carme.** Sardana homònima que el compositor local Joaquim Hostench i Duñabeitia, en *Quimet*, dedica "*amb tot afecte i admiració*" a dues grans dansaires i fervents sardanistes escalenques: na Carme Poch i Tarrés i na Carme Sureda i Solés.

Restaurant - Pizzeria

VOLANTÍ

GELATERIA - CAFETERIA - CREPERIA

*Terrassa sobre el mar
Menús especials per a grups
i reunions*

Ronda de l'Olla - Tel. i fax 972 770 728
17130 L'ESCALA (Alt Empordà) Girona

INSTITUT LAURA

BELLESA I
ESTÈTICA

Depilacions
Tractaments facials i corporals
Manicura - Estètica del peu
Maquillatge - Solàrium vertical

C/ Sta. Màxima, 38 B - L'ESCALA
Tel. 972 772 396

GRAU I ISERN

GESTORIA +
SERVEIS JURÍDICS

**GESTORIA +
SERVEIS JURÍDICS**

Jordi Isern i Colomeda
Advocat

Núria Grau i Palou
Gestor administratiu

Av. Girona, 43, baixos. 17130 L'ESCALA
T/F 972 77 46 39 + 972 77 07 67

RENAULT

Closa d'en Llop, s/n
Tel. 972 772 301 - Fax 972 774 227
17130 L'ESCALA (Girona)

**REPARACIONS
COPES I TROFEUS ESPORTIUS**

C. Pintor Joan Massanet, 26 - 17130 L'ESCALA
Telèfon: 972 770 548

AUTO ESCOLA MARINA

Estem al vostre servei:

Martí Moreno

Avda. Ave Maria, s/n - 17130 L'ESCALA
Telèfon: 972 770 678
17130 L'ESCALA

BOUTIQUE LACOSTE

C/ del port, 23 Tel 972 774946
L'ESCALA (ALT EMPORDÀ)

**Finques
BALLESTA**

Agència Immobiliària

**VENDA - LLOGUER - ADMINISTRACIONS
COMUNITATS - ASSEGURANCES**

www.finquesballesta.com

Avgda. Riells, 46 A - Tel. 972 770 104
17130 L'ESCALA

FA 50 ANYS, A L'ESCALA...

Amb motiu de la proclamació de "L'Escala, Ciutat Pubilla de la Sardana", Carme Callol i Josep Tero ens conviden a recular fins al final dels 50 i recórrer els camins de tot allò que ens fa escalencs a través de les sardanes.

Carme: - He anat a cal Campaner a comprar fils per a la mare. Com sempre, he dit "Déu la guard", però la Pepa poc que em sentia, perquè el campaner assajava. A cal sabater de la plaça m'ha passat el mateix. Ell era per allà dins tocant, i m'he hagut d'esperar que acabés. També assajava. Més tard, pujant cap a casa, he enfilat el carrer Perxel, i, en ser davant de cal fotògraf, una mateixa remor de música m'ha fet pensar que....

Josep: - A mi, ahir vespre, em va passar si fa no fa el mateix: jugava amb en Xavier i en Joaquim a la fusteria del seu pare. La trompeta no parava... Deu ser perquè s'acosta la festa...

Carme: - I és clar que sí!, deu ser per això! Ells sí, que xalen!

Josep: - Cada any, quan s'acosten aquests dies, m'agrada veure com s'engresquen els de casa. El meu pare ja sap quines sardanes tocaran al migdia, a la tarda i a la nit. I la mare ja parla d'anar a asseure'ns a la terrassa de can Trenta. Tant de bo no hagin d'anar en mar... El pare diu que vol ensenyar-me a comptar-les. A mi em sembla una cosa molt grossa, però la meva germana Pepita ja n'ha après... Què et sembla!

Carme: - Doncs..., que ja ens trobarem a la Platja, però nosaltres serem a la terrassa de can Panxo, com sempre, ei, si hi trobem taula.

L'avi Josep, el paler, diu que de bon matí ja no hi ha d'haver cap barca que passi de la ratlla. Que vagi cap amunt...

Et recordes d'aquell dia que hi havia tant de tràngol i que teníem treballs a ballar perquè les barques ocupaven mitja platja? Doncs aquesta vegada, l'avi diu que això no ha de passar, perquè no hi ha senyal de gropada! Esperem que faci bo!

Josep: - I tant! I espero veure-hi aquells homes de Viladamat, Bellcaire, l'Armentera, o Albons..., que, amb els braços sempre alçats, com sempre hem fet aquí, comencen a ballar tots sols. I ja tens que més tard, de mica en mica, ens hi afegim els altres. Aquests homes són, des de sempre, els amfitrions d'aquesta gran festa, perquè són ells qui l'obren. I tant que ho són! Ells marquen, sobriament, com li escau a la dansa, el balanceig que convida a entrar-hi... I ja ve que, a poc a poc, la seva rotllana es va fent gran..., mentre transcorren els primers passos curts... Els seus primers passos, lliscadissos, com bé ho han de ser -com ho són els del contrapàs-, ens transporten a les danses antigues de la costa dàlmata, de les illes gregues, del llarguíssim litoral turc... Els qui hi han viatjat i han vist ballar la gent d'allà, ens ho expliquen ben clarament, ...i un dia, quan siguem més grans, hi anirem nosaltres, per

emocionar-nos amb ells: gent tirrena, croata, turca... I és amb ells que nosaltres, catalans -tots a un ritme quasi igual-, som, en essència, un mateix poble, aquest poble gran que, en dansar davant d'un mateix mar, escenari magnífic de blaus i verds, ... amb cels rogencs de tramuntana, amb garbí, mestral, lleuant..., evoca una mateixa manera, oberta, d'entendre la vida: des de l'acolliment i l'hospitalitat, ... com la sardana.

Carme: - Sí, hi serem; serem a la Platja, perquè, després de tot, i de moltes hores de treballar, encara ens queda ànsia per anar a ballar. I tant! Què et sembla?

I del bany de nit en acabar la darrera sardana..., què me'n dius? Acabem rebotats, però aquell bany a la platja de les barques..., quina meravella!, amb les llums de Roses al fons de la badia... Certament, després d'haver treballat tot el dia, en acabar de ballar les sardanes, estem ben cansats, però ens tirem en mar i... renaixem, no trobes?

Josep: - Sí, ara ho has ben dit: renaixem. Vet aquí perquè sempre hi som. Que hi som, també, per servir-la sempre viva!

De vegades ben tard, havent plegat de treballar, vaig a cal Xaxu. La Carme, la filla de l'Avi Xaxu, ens ensenya, al seu fill Albert i a mi, a cantar algunes de les sardanes del seu pare. I, de passada, descobrim que alguns lletristes, com en Sureda -el pare de la Paquita de la Serra-, són, a més de bons escalencs, molt bons poetes... Ens agrada cantar, sobretot, "Camí de la masia". Quina lletra més bonica! Fa?

Carme:- *"Tu volies ésser lliure, lliure tu en seràs, com les orenetes..."*

I m'agrada que els estrangers vinguin a la Platja per ballar amb nosaltres. M'encanta que es vulguin afegir a la nostra dansa. Així s'adonen que les panderetes no són nostres, com tampoc no ho són els toros, ni les sevillanes. Les sevillanes tampoc no són nostres! Nosaltres tenim sardanes, i moltes més danses, com, per exemple, el contrapàs...

Josep: - La pena és que en Josep Clos i la Margarida Roca no ens l'ensenyin a ballar... Ells que l'han ensenyat a tants escalencs de la seva generació i a d'altres de més joves, cas dels qui tenen l'edat de la meva germana Pepita... Els ho hauríem de demanar, no trobes?

Carme: - I tant, que val la pena que els estrangers vinguin a la Platja les nits de sardanes, sobretot perquè, quan se'n vagin, es puguin emportar un bocí del millor que els podem oferir, que, en aquest cas, és un bon record -tal com diu el poeta Joan Maragall de "*la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan...*" És ben bonic veure'ls darrere nostre resseguint-nos els passos, i veure'ls després entrar a la rotllana, i que, agafats de les nostres mans, i somrients, ens diguin que estan amb nosaltres.

Josep: - Estic segur que aquests estrangers, que vénen de cultures tan diferents, ens projecten també, per Europa, a través d'aquest esperit obert, que sempre és present en les nostres ballades de sardanes.

Carme: - Han passat anys, eh? Molts!, d'ençà d'aquells dies en què dèiem tot això que acabem de dir, i de les ballades a Sta. Caterina i de tants records lligats a la sardana, fa que sí?

Josep: - Aviat en farà cinquanta. Et recordes que l'any seixanta el món havia de finir?

Però no va finir, no, i la sardana tampoc, és clar! I, mentre hi hagi món, com hi ha Déu, aquí hi haurà sempre sardanes!

Carme: - Poble i sardana anem sempre plegats, i tenim corda per estona! Fixa't, si no, que els qui no en ballen mai, quan en senten tocar, fan anar els peus com si ballessin.

I del dia en què van presentar-nos el documental sobre l'Escala, Ciutat Pubilla..., te'n recordes? Tots, a la sala d'actes de l'Ajuntament, asseguts, fèiem anar els peus, i ens emocionàvem en sentir aquelles melodies...

Sí, hem fet sardana -o contrapàs- tota la vida, homes i dones d'en mar i d'en terra, sense defallir mai en el gest de manifestar-nos diferents, i hereus d'un ritme que ens fa iguals entre tots els pobles d'aquest mar. I ens confo-

nem, feliçment encara, amb gent egea, tirrena, adriàtica..., esperança darrera de la nostra supervivència de poble antic enmig d'aquesta Babel de mal resoldre.

Josep: - Pocs paisatges humans tenen una força tan corprenedora com la dels qui fem sardana braços alçats en tardes de vent davant aquesta badia tan oberta, amb Pirene ajaguda a Tramuntana, cremada però alhora amorosida per la música d'aquest Norfeu que no para de recordar-nos que Grècia ens diu, en el fons, sempre, qui som.

Carme:-

Cap a la part del Pirineu,
vora els serrats i arran del mar,
s'obre una plana riallera,
n'és l'Empordà!
Digueu, companys, per on hi aneu.
Digueu, companys, per on s'hi va.
Tot és camí, tot és drecera,
si ens dem la mà!
Salut, salut, noble Empordà!
Salut, salut, palau del vent!

Joan Maragall

Text: **Josep Tero** i **Carme Callol**
(*escalencs i artistes*)

L'Escala, 25 d'abril de 2010

L'ESFONDAMENT DE L'IDEAL DE JOSEP VICENS XAXU

Josep Vicenc Juli Xaxu va néixer el 14 de gener de l'any 1870, durant el Sexenni Revolucionari (1868-1874) i en un ambient amarat de republicanisme; l'any anterior, el 1869, la força federal va quedar ben patent en les eleccions a la circumscripció de Girona. La filantropia i el lliurepensament van agafar aquells anys una forta embranzida.

En temps de recuperació de la memòria històrica obrera i popular cal dignificar la memòria sociopolítica de Josep Vicens. "Aquest home de poble i dedicat al poble va donar suport al moviment social llibertari vers una societat solidària igualitària i autogestionària (que el lingüista, filòsof i analista polític Noam Chomsky considera l'esdeveniment més extraordinari de la història mundial), un compromís que va portar aquest músic escalenc a l'exili el febrer de 1939 (...)", van escriure el 2006 a quatre mans, en ocasió del cinquantenari de la seva mort, l'amic Miquel Dídac Piñero Costa i el ja difunt artista Quico Rivas a la web elsud.org.

Els cafès i tavernes van ser les càtedres del federalisme a l'Escala. Més tard hi van arribar Marx, Engels, Proudhon, Bakunin, Kropotkin... que en germinar van fer sortir comunistes, anarquistes i "enfans terribles". El Xaxu devia esquinçar moltes calces de tant escalfar les cadires de balca dels cafès escalencs i empordanesos. Ell n'era un assidu habitual; tant podia improvisar una cantada popular com filosofar sobre el bé i el mal. Aquí va aprendre que calia un canvi social per aconseguir una societat més lliure i més justa.

Josep Vicens tenia la barberia al Sòl d'en Saguer –avui plaça Víctor Català– (veieu "*Josep Vicens i Juli, Xaxu*", de Lluís Albert, opuscle editat el 1978). Les barberies d'inici del segle XX eren cenacles d'idees avançades i de conspiració. Les barberies de l'Escala, com els ateneus, els cafès, les tavernes i els centres recreatius, eren espais de gran efervescència que oferien una clara mostra de la vitalitat escalenca. Republicans, teòsofs, anarquistes, espiritistes, esperantistes, maçons... hi coincidien i hi discutien.

En paraules de M. D. Piñero: "Sembla que el Xaxu, com va fer Francesc Ferrer i Guàrdia, abandonà el Partit Republicà Progressista i es va integrar a Unió Republicana liderada per Manuel Ruiz Zorrilla. Es va acostar al sindicalisme revolucionari francès i va acabar en l'anarquisme social". És prou sabut que el Xaxu havia tingut penjada a la seva barberia una fotografia de Ruiz Zorrilla.

La barberia del Xaxu, com les dels també anarquistes Lluís Pujol *Muchu* i Antoni Puig *Tonet* (ambdues al carrer Enric Serra), va servir de germen de moltes activitats polítiques i sindicalistes, i de tapadora en èpoques convulses i de clandestinitat. A la barberia del Xaxu, com a les dels seus companys Pujol i Puig, hom es cultivava políticament: sempre hi havia qui dissertava, polemitzava i llegia la revista lliurepensadora i maçònica *La Luz* i els setmanaris satírics i anticlericals *La Campana de Gràcia* i *L'Esquella de la Torratxa*.

A Malgrat, segons el dirigent anarcosindicalista Josep Esgleas Jaume Germinal Esgleas (1903-1981), fill adoptiu d'aquesta població del Maresme i company de la primera ministra europea Frederica Montseny (veieu "*L'anarcosindicalisme a examen: Germinal Esgleas*", de Jordi Amat -1996-), el Xaxu estava plenament integrat en el moviment llibertari local; Josep Vicens s'havia traslladat el 1921 a viure amb la família a Malgrat i el 1933 deixaria aquesta població per instal·lar-se a Girona. Durant la guerra el Xaxu es va destacar com a músic fent tasques de suport i solidaritat amb els que lluitaven al front, igual que altres músics que per edat, com el també escalenc Martí Albert Galceran, no podien combatre. Acabada la guerra s'exiliaria a França.

El 1941, a la tornada de l'exili (veieu "*Josep Vicens i Juli, l'Avi Xaxu*", de Jordi Gallegos, als FHL núm. 92 de 2007), va fer una breu estada a Girona on es va relacionar clandestinament amb la CNT de la ciutat i de la veïna Salt; aquestes dades, recollides per M. D. Piñero, provenen de la seva filla Carme Vicens Mornau (1907-1979), que va morir anarquista, igual que el seu pare i el seu fill Joan Vicens Mornau (1928-1994), qui tenia una bona biblioteca d'anarquisme social, especialment llibres en francès adquirits a Bèlgica. El Xaxu, mesos després, aniria a la seva població natal i s'instal·laria, amb la seva filla i el seu nét, al número 1 del carrer de l'Església (davant el restaurant Roser).

Segons havia explicat Rafel Torres Bofill (alcalde de l'Escala el 1936 que va derivar d'ERC cap a l'anarquisme social de CNT-FAI), es va trobar durant l'exili a Perpinyà amb el Xaxu i família a qui va recomanar de tornar a Catalunya, ja que no havia tingut càrrecs polítics i atesa la seva edat i el seu prestigi popular podia trobar suports entre el règim franquista que evitarien possibles denúncies i represàlies. El preu a pagar per aquest lliurepensador va ser, tanmateix, que es va veure obligat a participar en algun acte religiós i va ser enterrat segons el ritu catòlic.

La seva vida, llavors, seria extremadament anodina i abocada als records. L'exili i l'esfondrament del seu ideal havien doblegat el seu esperit. Aquells anys de postguerra eren a l'Escala temps de pensament únic i consignes falangistes; temps d'autoritats amb uniforme militar i eclesiàstic; temps de prohibició de la llengua i espanyolització de la terra; temps d'exili o repressió per a companys que com ell havien perseguit el somni republicà; temps de penúria en el sentit més ampli.

Era corrent veure'l caminar solitari amb el caliquenyo a la boca amb un posat meditatiu, abatut, derrotat. Va viure els últims anys de la seva vida resignat i refugiat en la composició de sardanes. Josep Pla va dir d'ell a *Llagosta i pollastre* (1952): "Aquest vell músic, pobre i derrotat, gran persona i generós amic, naufragat en els sorrals del golf de Roses, amb les seves cabelleres de color de cendra, el seu vestit funerari i la seva polidesa cadavèrica, ha escrit les sardanes més violentes, més ferotges, més eficients (...)".

El Xaxu va deixar el món dels vius el dijous 19 d'abril de 1956. Feia dos mesos que l'Escala havia estat objecte de l'onada de fred que ha passat a la

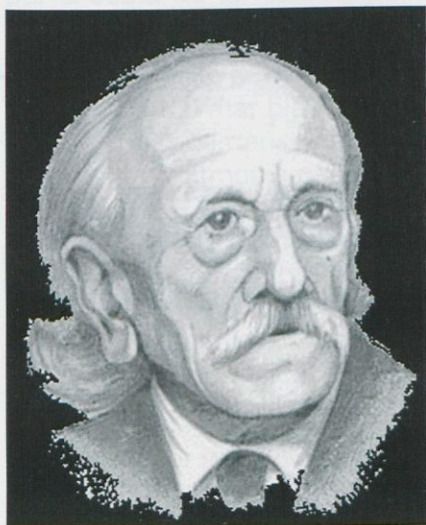
història com l' "Any de la Fred". La seva defunció va suscitar una gran manifestació de dol popular; havia mort un racionalista, llibertari, filantrop, idealista, lliurepensador. Deixeu-me dir, a títol anecdòtic, segons recorda Josep Colomeda Flaqué, pare de qui això escriu i en aquell temps fuster-funerari que ja proporcionava llavors en exclusiva els fèretres mortuoris a la població, que atès que l'estretor de l'escala de cal Vicens impossibilitava el pas del bagul es va haver de baixar el difunt, amb el consentiment de la família, sobre les espatlles d'un encaixador que encara avui ho recorda amb un somriure als llavis.

L'enterrament de l' *Avi Xaxu*, segons té anotat Josep Colomeda, va costar a la seva família 1.670 pessetes (aplicat el 2,70% dels impostos I.T.E. i A.P.) si sumem 550 ptes. del bagul (el número 2 del catàleg), 205 del cotxe fúnebre, 225 dels sepulturers, 93,75 de diligències, 112,50 del paleta, 112,50 del campaner, 37,50 d'avisar el veïnat, 41,25 del registre civil i 292,50 del capellà. Aquestes van ser, a tall de curiositat, les defuncions anteriors i posteriors a la de Josep Vicens: Marcel Vilabrú (9 abril) i Silveri Dubé (12 abril) i Joan Ferrer "Anguilaire" (9 maig) i Martí Oliveras (28 maig).

Josep Vicens, autor de les memorables sardanes *Bona festa* i *Carícies*, va ser un home bo que va creure que a través de la cultura i la música es podia treballar a la recerca de la harmonia universal, un home bo que va creure en ideals igualitaristes de fraternitat i justícia social, en la bondat de l'home i les coses.

Lluís Colomeda

www.marebalena.blogspot.com

Era corrent veure Josep Vicens, de nou a l'Escala després de l'exili, amb un posat meditatiu, abatut, derrotat. Va viure els últims anys de la seva vida resignat i refugiat en la composició de sardanes.

ràdio l'escala
EMISSORA MUNICIPAL

**parlem
de tu!**

Serveis a l'usuari

Serveis a les embarcacions

CLUB
NÀUTIC

L'ESCALA
[info]

OFICINA CENTRAL:

Port la Clota, s/n - 17130 L'Escala (Girona)

Tel. 972 770 016 - Fax 972 770 158

club@nauticescala.com - www.nauticescala.com

sanimat Grup **GAMMA**

ceràmiques • banys • cuines • sanitaris

Carrer Lleida, 10 (Poble Sec)

17130 L'ESCALA (Girona)

Tel. 972 77 04 14 - Fax 972 77 69 05

sanimat@gamma.es

www.gamma.es

LA SARDANA «JUNY» PODIA HAVER SUBSTITUÏT «ELS SEGADORS»

Tan bon punt Francesc Macià proclamà, el 14 d'abril del 1931, la República Catalana (convertida pocs dies més tard, per exigències dels polítics de Madrid, en Generalitat de Catalunya), Ventura Gassol, el seu conseller de Cultura, encapçalant un grup de gent, presentà públicament, a Barcelona, un himne, que no era -i utilitzo les seves pròpies paraules- «tan bel·licós com "Els Segadors"», amb l'esperança que fos acceptat com a nou himne oficial de Catalunya. Es tractava d'*El cant del poble*, obra del poeta Josep Maria de Sagarra, musicada per Amadeu Vives. La seva estrena per l'Orfeó Català, però, no tingué la virtut de «conquerir» els assistents, ja que, per a ells, els històrics i vells *Segadors* eren insubstituïbles.

I pel mateix motiu, els esforços duts a terme per alguns patriotes, que volien que el nou himne oficial de Catalunya fos la sardana *La Santa Espina*, d'Àngel Guimerà i Enric Morera, amb el seu contundent «Som i serem gent catalana, tant si es vol com si no es vol», no reeixiren. Com tampoc no reeixiren els d'aquells altres que proposaren que *El Segadors* fossin reemplaçats per la també sardana *Juny*, tal com assenyalava, a finals de l'any passat, el setmanari ganxó *Àncora*, alhora que informava que l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols havia pres l'acord d'elevat l'esmentada obra de Juli Garreta a la categoria d'himne oficial d'aquesta ciutat de la Costa Brava, que no en tenia, acord acollit amb gran satisfacció per part dels guixolencs, que sempre s'han distingit molt honorant el seu il·lustre músic i rel·lotger.

La sardana *Juny*, estrenada l'any 1921, és una de les millors composicions per a cobla de la història, per no dir la millor, i té lletra del poeta Ambrosi Carrion. És aquella que comença dient:

«Oh sol brunzent
oh mar blava remorejant
que dansa amb el vent;
harmonia del juny cremant
que la terra i el cel
fon en un anhel.
Com un bressol
la barca es gronxa
sospira el ventfijol.
Boca encesa
plena de sol.»

Cal indicar que Juli Garreta, com si presentís que el seu *Juny* seria proposat, en un futur no gaire llunyà, per ser l'himne oficial de Catalunya, desitjava que aquesta obra lluís uns versos d'allò més patriòtics. I això és el que enca-

regà que fes un distingit poeta de l'època, la identitat del qual s'ignora, força abans que Carrion donés a conèixer la lletra que escrigué per a la brillantíssima peça sardanista del músic de Sant Feliu. Lamentablement, però, d'aquella lletra que Juny havia de tenir (i que mai no ha tingut), només se n'ha trobat un fragment. La resta –tot ho fa ben pensar–, després de l'inesperat i plorat òbit de Garreta (a la prematura edat de 50 anys), es perdé. El citat fragment –petit, però, sens dubte, molt bonic i encertat– és aquest:

«Amunt segadors
que l'espiga és daurada,
tot n'és cobert d'or
allà enllà de la plana.
La falç empunyem
que la terra ja ens crida
seguem-ne lo blat
que és lo pa de la vida.»

El 1875, just el mateix any i el mateix mes -el de març- que morí Pep Ventura, el creador de la sardana llarga, nasqué Juli Garreta i Arboix. I si Josep Serra i Enric Morera foren, en certa manera, els hereus i continuadors del genial autor de *Per tu ploro* i de *Toc d'oració*, els romàntics que el gran clàssic engendrà, Garreta fou el revolucionari de la sardana, atès que, en donar-li un caràcter simfònic, en féu una música de caire universal. En definitiva, l'autodidacte Juli Garreta dotà la música de la dansa més bella d'una nova veu, d'un llenguatge nou.

Pau Casals (una de les personalitats que, el 1932, assistiren a l'acte d'inauguració del monument a Garreta a Sant Feliu de Guíxols, al costat de Francesc Macià, Ventura Gassol, etcètera) afirmà el següent: «En les sardanes i en les obres simfòniques de Garreta (en aquest cas, es referia, sobretot, a la *Simfonia Pastoral* i a la *Suite Empordanesa*, melodies dolces i apassionades), s'hi troba música de primer ordre. L'aparició d'aquesta flor salvatge, que no ha rebut consells de ningú, és realment un miracle». Abans, per cert, Igor Stravinsky, el cèlebre compositor rus, quan anà a Barcelona l'any 1924, ja havia restat meravellat de la sardana *Juny*, en escoltar-la, tot reclamant als músics: «Més Garreta, si us plau, més Garreta!». Per altra banda, cal destacar que les sardanes de Pep Ventura, Josep Serra, Enric Morera i Juli Garreta han superat amb èxit totes les tempestes hagudes i per haver, totes les èpoques de mal gust, i han quedat com a obres mestres, com a models d'autèntica inspiració i de tècnica musical.

En el meu record, sempre hi romandran ben vives les notes inicials i vibrants de *Juny*, que foren la sintonia, durant més de tres lustres, del diari Glossari andorrà, realitzat pel músic, polític i escriptor gironí Josep Fontbernat, exiliat al país de la Verge de Meritxell, notes que escamparen arreu del món les potents antenes de l'enguany desapareguda Ràdio de les Valls d'Andorra (Ando-ràdio, al principi, i Sud-ràdio, en els seus últims temps), emissora de

titularitat francesa, les antenes de la qual, instal·lades al Port d'Envalira, eren les més altes del globus terraquí. I també, al llarg d'una colla d'anys, les mateixes notes foren la sintonia del programa setmanal Aires del Canigó, igualment fet en català, que escrivia a Perpinyà, ciutat on vivia refugiada des del final de la Guerra Civil, Rita Casals, vídua del poeta mataroní Julià Gual, i que era emès per la radiodifusió del sud de França.

La sardana *Juny*, inspirada en el mar, el cel i el sol de la Costa Brava, l'any 1931 podia haver substituït *Els Segadors* com a himne oficial de Catalunya, conforme he explicat abans, encara que, potser, amb una lletra una mica modificada, és a dir, un xic acostada a la que desitjava Juli Garreta. Però les circumstàncies, igual que ocorregué amb *El cant del poble* i *La Santa Espina*, ho impediren. Això no obstant, cal ressaltar que, durant l'època de la Generalitat republicana –del 1931 al 1939–, *Juny* fou una de les cançons que més s'escoltaren pels carrers de casa nostra, ja que tothom sabia de memòria els seus magnífics versos. Uns versos originals d'Ambrosi Carrion, avui, lamentablement, quasi del tot oblidats...

(*) Emili Casademont i Comas,
membre del Col·legi de Periodistes de Catalunya,
és articulista del «Diari de Girona»

MERCERIA - LLENCERIA - CONFECCIÓ

Santa Màxima, 37 - Tel. 972 770 478
17130 L'ESCALA (Girona)

JULI PERRUQUERIA

C/ de la Torre, 45, 1r pis
Tel. 972 77 01 18
17130 L'ESCALA

 6 germans
RIBAS MOLINA s.c.

ELECTRICITAT - FONTANERIA
CALEFACCIÓ - GAS

Av. de Girona, 6 i Rubens, 2
Telèfon: 972 770 655
17130 L'ESCALA (Girona)

Ò l'e
Òptica l'escala

C/ Maranges, 13 - Tel. 972 770 986
17130 L'ESCALA (Girona)
opticaescala@telefonianet

Camí Ample, 1
Avda. Ave Maria, 1
Tel. 972 774 558
L'ESCALA

Tot en instruments musicals
cd's, dvd's, samarretes i més...

C/ Joan Massanet, 31 Tel. 972 776 270
C/ Enric Serra, 34 Fax 972 772 047
17130 L'ESCALA E-mail:sonabemusic@hotmail.com

JOINA

MENJARS PER EMPORTAR
LLEGUMS CUITES
PESCA SALADA

C. Sta Màximà, 19
Tel. 972 771 742
17130 L'ESCALA

Ràdio - TV - Sat. - Electrodomèstics
CAN FIDEL

Josep Maria Geli

C/ Port, 33 17130 L'ESCALA
Tel. 972 77 00 98 (Girona)

50 ANYS. NO SÓN PAS POCS

En els primers anys 60, molts escalencs sintonitzaven Radio Figueras de la COPE perquè hi podien escoltar sardanes, els monòlegs d'en Capri i d'en Cassen, com també cançons en català. Era aquella l'època en què començaven Els Setze Jutges i en què en Raimon escampava el seu *Al vent* arreu del país. De totes maneres, no contents amb això, aquells vilatans s'arribaven a Figueras de tant en tant i passaven per can Causa, que era una botiga situada al carrer Girona, a tocar la Rambla, per comprar-hi en discs de vinil, de moda llavors, allò que escoltaven per les ones.

Eren una anys aquells, en què la gent tenia ganes de músiques i lletres autòctones, que trenquessin el llarg silenci imposat a la llengua catalana i alliberessin les tradicions nostrades de l'arraconament en què es trobaven. Va ser aleshores també que es començaren a publicar els primers llibres i revistes en català amb una certa regularitat.

No cal oblidar que, aquest sobtat i renovat interès pels productes vinculats a la llengua i al país, va ser possible gràcies a l'obertura informativa, tot i que tímida, que es produí en la dictadura franquista.

Les trobades sardanístiques, òbviament, no foren alienes a aquesta entrada d'aire fresc i de mica en mica anaren sortint de l'estretor administrativa que les havia lligat fins llavors a les festes majors i a altres diades assenyalades. Així, en el cas concret de l'Escala, fou l'any 1961 quan s'iniciaren les audicions

Portada d'un disc de vinil de sardanes editat l'any 1963.

de les nits dels dimecres d'estiu. La iniciativa havia sorgit de l'ajuntament, que en aquell temps tenia com a alcalde en Joan Massanet i com a regidor de Cultura en J.L. Cilleros.

Aquesta aposta del nostre consistori per la sardana comptà, des del primer moment, amb la col·laboració altruista d'un reduït grup de vilatans, entre els quals cal distingir a la Carme Solés (Carol) i a la Magda Ribas que, amb la finalitat de recaptar fons per sufragar les despeses del lloguer de les cobles, s'encarregaren d'enganxar unes diminutes banderes catalanes a les solapes dels assistents a les ballades a canvi d'una voluntat econòmica.

Aquest 2010, doncs, si cap entrebanc d'última hora no ho impedeix, es compliran 50 anys des que s'iniciaren les sardanes de les nits dels dimecres d'estiu. 50 anys! Aviat és dit! No són pas pocs! Els veïns de l'Escala ens podem sentir orgullosos d'una tradició a la qual encara es pot augurar una llarga vida, vista la quantitat de públic que s'hi aplega darrerament.

Les sardanes nocturnes d'estiu sempre s'han celebrat a la Platja (plaça de la Sardana) a excepció d'un any, no recordo quin, ni si fou durant tota la temporada o sols una part, en què les audicions es traslladaren a l'antic camp de futbol, que es trobava situat on ara hi ha la plaça de Catalunya. El resultat de l'experiment, però, sembla que no va acabar de fer el pes a ningú, ja que les ballades tornaren al lloc d'origen i d'allà no se n'han mogut més.

La veritat és que la plaça de la Sardana és un espai com no n'hi ha: està situat ran de mar i té tot ple de terrasses de bars i cafès que l'envolten. Aquestes peculiaritats conviden als assistents a les ballades d'estiu a refrescar-se com i quan millor els sembli. Així, mentre hi ha qui opta per un gelat o una cervesa fresca, n'hi ha d'altres que, fins i tot a mitjanit, finalitzada l'audició, es capbussen al mar sense complexos.

D'altra banda, també s'ha de dir que la tarima de la cobla s'ha mantingut gairebé sempre en el mateix lloc, metre amunt metre avall, una mica més cap a l'esquerra o cap la dreta, però en tot temps d'esquenes a mar i de cares a la plaça de la Sardana, on s'hi fan i desfan les rotllanes dels balladors.

L'empostissat, però, no ha estat mai una instal·lació fixa. Format al principi per posts de fusta i darrerament per una senzilla estructura de metall, durant un temps va estar cobert per un tendal que donava aixopluc als músics. En la fotografia que acompanya aquest escrit se'l pot veure just al costat d'una de les terrasses, que fa alguns anys canvià de lloc a causa de la construcció del passeig de la Platja.

Cal tenir present, a més a més, que des d'aquell llunyà 1961 l'entorn de la Platja ha canviat i molt, però potser la transformació més important es produí l'any 1966, quan les barques abandonaren el seu lloc de tota la vida per traslladar-se al nou port de la Clota, després d'una llarga reivindicació municipal. Aquest fet, tanmateix, frustrà als turistes primerencs que exultaven les nits en què coincidien les audicions de sardanes amb la sortida al mar de les teranyines. Francesos, alemanys, anglesos, i altres visitants ocasionals del

Vista d'una nit de sardanes d'estiu, dels anys 70, en la qual es pot veure el tendal sota el qual toca la cobla (Foto cedida per Lluís Vilabré).

nostre poble, anaven bojos perduts d'un costat a l'altre per no perdre's detall dels dos espectacles que se'ls oferien.

Els escalencs que, amb més o menys intensitat, apreciem les sardanes és de justícia que, a hores d'ara, donem el nostre més sincer agraïment a totes les persones que han fet possible el petit miracle de poder commemorar els 50 anys de les audicions de les nits dels dimecres d'estiu. Però no ens enganyem, l'esdeveniment sardanístic d'aquest 2010 és el nomenament de la nostra vila com a Ciutat Pubilla de la Sardana. Des d'aquestes modestes línies, desitgem que els actes que es portin a terme al respecte siguin un èxit sense pal·liatius.

Pere Juhé i Oriol

**Carns
i embotits
SEBASTIÀ**

**elaboració
pròpia**

Ave Maria, 29 - Tel. 972 773 954 - **L'ESCALA**

Ma Rosa Planas

Av. Riells, 8 - Tel. 972 771 473
17130 L'ESCALA

el
Pelly..

CAFETERIA

**CONSTRUCCIONS
ROBEMAR-RIELLS, S.L.**

Riells de Dalt, 75 - Tel. 972 772 041
17130 L'ESCALA

canmiquelhotelrestaurant

Platja de Montgó, s/n - 17130 **L'ESCALA**
Tel. rest. 972 771 002 / Tel. hotel. 972 771 452
Fax 972 776 293
www.canmiquel.com

M & M

classes particulars

E.P. - E.S.O. - Batxillerat
Grau Mitjà - Grau Superior - Oposicions
Francès - Anglès - Català per a estrangers

Camí Ample, 9 - 17130 **L'ESCALA**
Tels. 972 771 150 - 696 077 287
696 043 887

**PINTURES
M. VICH S.A.**

Venda
al major
i detall

«**COLORS A L'INSTANT**»

Pintures, barnissos, maquinària, eines,
parquet, moquetes, roba de treball

Avinguda Riells, 26 A
Tel.-Fax 972 77 30 13 / Mòbil 669 20 77 77
17130 **L'ESCALA**

E-mail: pinturesmvich@hotmail.com

Salaons Solés, SA

Closa d'en Llop, 40 - 17130 l'Escala - Apt. de correus 210
Tel. 972 77 03 57 - Fax 972 77 41 71 - A/e: soles@anxoves.com

SARDANA, PASSAT, PRESENT I FUTUR

Quan aquest escrit que comento arribi als lectors per mitjà del llibret-programa del 35 Aplec de la Sardana de l'Escala, la nostra haurà viscut l'efemèride que feia anys rondava el pensament de molts escalencs, sardanistes en la seva majoria.

L'apoteòsica festivitat per celebrar el pubillatge sardanista escalenc, en ser l'Escala nomenada Ciutat Pubilla de la Sardana, haurà estat un fet. L'Escala haurà rellevat Mataró (Ciutat Pubilla 2009) i passarà a engrossir la llista de les poblacions elegides anteriorment.

Tractant-se d'una vila eminentment sardanista, que estima la popular dansa catalana amb profunditat, havia de ser escollida ineludiblement. Malgrat tot, ha hagut d'esperar mig segle per aconseguir-ho, coincidint amb les noces d'or del pubillatge. Tot i el retard, si tenim present el refrany en llengua castellana «*nunca es tarde si la dicha es buena*», els escalencs haurem vist realitzat el nostre gran propòsit. Ser l'exitosa nominació al triomf que ens corresponia.

El monument de record estarà col·locat sobre un pedestal per enaltir els mèrits d'una dansa i típicament catalana d'una vila marinera que, des de sempre, l'hi ha dedicat temps, amor i voluntat.

És obvi que en el sardanisme escalenc el factor perseverança s'hagi sobreposat al factor sort tenint en compte el treball esmerçat per l'Associació Sardanista Avi Xaxu, la qual ha fet mans i màniques a favor de la dignificació de la sardana i de l'entusiasme dels seus fervents seguidors. L'esperit sardanístic de l'Escala és viu i quan més traspua és a l'època estiuenca amb les multitudinàries ballades a la plaça de la Sardana.

Estimar la sardana i ballar-la és tan lliure com la manera de fer-ho sempre que se supediti a unes normes bàsiques. Mans amunt o mans avall, a l'alçada de les espatlles o del cap; puntejar amb més o menys destresa; saltar amb

L'Aplec de Sant Martí a principis de segle.

Sardanes a la plaça Rahola de Cadaqués.
Foto: Roig

més o menys intensitat fent cabrioles molt personals; braços estirats cap amunt o cap avall... són diferents aspectes que caldria respectar.

Mirant fotografies de ballades de sardanes del segle passat es pot contemplar que els nostres avantpassats, pioners del sardanisme, ballen com els col·legials quan juguen a la sardana durant l'esbarjo.

Una fotografia de la ballada de sardanes a l'aplec de l'ermita de Farners, de Santa Coloma de Farners, de l'any 1923, mostra com homes i dones ballen la nostra dansa d'una manera ben natural. L'escriptor Josep Pla qualificava aquelles sardanes d'horizontals perquè es ballaven amb un moviment oscil·latori més marcat que avui. Es corria més, contrastant amb les actuals que es ballen en un espai més limitat.

La fotografia de la ballada de sardanes a l'Aplec de Sant Martí d'Empúries, a principi del segle passat, denota la posició dels braços dels balladors i la manera d'agafar-de les mans. I de la primera vegada que es va ballar la sardana llarga a la plaça porticada de Torroella de Montgrins és una altra mostra.

Altres fotografies de ballades de sardanes a la plaça Rahola, de Cadaqués, i a Sant Feliu de Pallerols, a principi del segle passat, ens ensenyen també com es ballava la sardana.

És cert que la nostra dansa, en el decurs del temps, ha evolucionat i s'ha anat transformant, però el record del seu origen sol restar imperible en la ment de la majoria de sardanistes que desitgen que la sardana perduri.

Pilar Pellicer, de Gispert

LA PLATJA DE L'ESCALA

En la teva vivacitat fores l'origen del poble de l'Escala, quan ja érem lluny de l'esplendor grecoromà i dels poders comtals i naixia la nova empenta de la modernitat històrica. El teu jaç visqué el brull mariner i les ànsies de plenitud humana. La caseta familiar, el petit hortet, la navegació ansiosa, el guany esquistat del peix i la collita magra del terra formaren el teu entrellat bàsic.

Tenies les cases just a la teva vora. Totes de pedra i sorra, amb més sorra que pedra. Només unes poques tingueren més dignitat natural, amb millor recés econòmic i tramet feixuc de pedra: can Maranges, l'Alfolí, l'austeritat vertical de l'església, les torres de guaita, els pilons d'amarrament. També, de seguida vindrien les cafeteries que abocaven al teu llom.

Els segles et portaren a ser un gran port per als sardinals, amb concentració atapeïda de teranyines, llaguts, gussis i bots. La sal, el gel, el gas i l'electricitat ajudarien, de seguida, a crear i conservar el producte del ventre del golf. Les anxoves de l'Escala, amb el temps, esdevindrien, molt més enllà de la pobresa i reserva de l'economia familiar inicial, una delicadesa gastronòmica molt apreciada pels turistes i arreu del món.

El poble i el golf eren el teu gran mirall i domini, amb el marc proper gris i blanquinós del Cargol i l'afaiçonament marí de la Punta, amb la caseta de salvament i els dos pilons d'amarrament. Després vindria el casalot de l'es-corxadador que, amb la mà sàvia de Joaquim Folch i Torres es convertiria en el perfil actual de l'edifici petri i marí del Gavià.

Així arribares a la teva ufanosa civilitat consuetudinària, rica de la blavor del peix, del panteix continu de la mar, l'esponerós èxtasi dels teus cels i l'ampla i inefable corba que fa el recés íntim i prodigiós de la badia.

El vent ha estat sempre la teva constant remor i rica variació. Mestrals freds i enfurismats amb la neu refulgent de blancor del Canigó, tramuntana impetuosa, de viva i sanita fuetjada, gregal humitós, de sobtats calfreds sobre el cos i la pell. O l'ampla alenada plujosa dels llevants, de blancs somriures, sobre el prodigiós platjar que fa l'amorosida llongada d'Empúries o en l'escolament vibràtil i dinàmic entre el rocam cisellat de figuracions cantelludes del Passeig. Quan no forma l'acompanyament en les llargues i neguitoses migdiades insidioses del garbí i xaloc estivals. O l'encavalcament agitat de cels que porten els grops de ponent en fosca i poderosa disbauxa meteorològica estacional.

Tu ho has viscut sempre tot sense oblidar mai de contemplar el vol majestuós dels ocells, els seus xiscles o amorosiments, els gats i gossos que en altres temps et voltaren en la cerca afamada i nutrícia. I, no cal dir, els grups de mariners debatent el carés del temps, la migradesa del mar o la sumptuositat d'alguna bancada de presència agraïda més escadussera.

Sempre més has estat el niu d'un poble amb caràcter, afable i acollidor, obert de mires i lliberal, de gran tolerància, encara que sempre un xic sorne-

guer i abrupte en el tracte i l'expressió franca. D'aquesta manera acollires exiliats i desemparats i reberes també la fondària cruenta del final de la guerra fratricida. Saberes també després superar les incertituds, la pobresa, els ressentiments i la grisa mediocritat de la llarga postguerra. Sempre guanyà el teu gran esperit superior. Hi hagué veritable pinya i caliu de poble. I la gent pogué ésser feliç, àdhuc en la superació de la desventura i el desamor.

Sempre el poble, la gent, ha estat el teu nord i centre. Així has viscut el dia a dia continu al llarg dels anys, amb els diversos canvis i les seves circumstàncies. Però, sempre tots t'han estimat i alabat les teves gràcies i meravella. A més, has gaudit i han gaudit de tu moltes persones corpreses especialment per la sensibilitat artística, el do prodigiós de la bellesa, el talent natural i la intel·ligència activa i cultivada. Tenim entre ells grans escriptors, com Víctor Català, Josep Pla i Aurora Bertrana. Músics ben destacats dins la composició de la sardana, com l'avi Xaxu, Lluís Albert, els Vilà, l'Hostench. Pintors de fort tremp i empena personal, com Joan Massanet, Enric Serra, Rafel Ramis, la pròpia Caterina Albert, en Tòful, FX Vila Mitjà, Lluís Roura, Pujol-Boira, els Quintana. El teu paisatge i el fort caràcter i tipologia del poble ha estat captat de manera continuada, efectiva i sensitiva per fotògrafs vocacionals de gran delit, com Josep Esquirol, Joan Lassús, Vernon Richards, Jesús Puig. Tingueres també un gran i popular general, en Josep Poch i Juli. I no oblidem tampoc el camp cultural amb la destacada presència de la saga familiar dels Maranges, els metges cirurgians Joan Puig Sureda, Moïses Broggi i els germans Masferrer, el dermatòleg Xavier Vilanova, Jesús Isern. També hem d'indicar el periodisme, com és el cas del mateix Josep Pla o de Josep Pernau.

I tantes altres persones que caldria destacar.

Tanmateix, abans d'acabar aquest petit escrit de record teu, no hem d'oblidar els teus grans moments, especialment la bellesa dels capvespres, amb el desplegament i enrenou del salpar de les teranyines, el relleu i la luentor amorosida i melangiosa de les postes de sol amb el cel rogenic sobre les ruïnes d'Empúries, l'endormiscament del golf amb el fons nevat del Canigó a l'hivern, la cantarella salmòdica de la subhasta del peix al matí, l'entorn fumós i agitat de les teves cafeteries, can Panxo, can Trenta, can Paciència...

Aquest món tan popular i viu de poble mariner que aglutinares sempre tingué, i en part encara té, també moments festius de gran relleu i gatzara. Sobretot, pel setembre, la Festa Major omplia de colors i moviment el teu entorn i sempre has estat el marc ideal per escoltar i ballar les sardanes. Llavors, el teu espai guanya en efervescència, animació, moviment i color, mentre els cercles es fan i desfan dins la ritmicitat melangiosa de la música que tan finament es filtra dins la humanitat plena i bellugant del poble. Has estat així sempre el centre del poble, del seu viure, patiments, alegries i inquietuds. Tothom davallava vers la platja, en el treball i en el lleure, per gaudir dels moments, fer la xerradeta o per auscultar el carés del temps o inquirir sobre fets o notícies!

Com pots comprendre fàcilment, ara molts trobem a faltar aquells moments i ambient amb tant de caliu i comprensió. Ja no ets el port d'arribada, ni el centre natural de vida del poble. Tampoc en la teva sorra renovada hi descansa el gros ventre de les teranyines i els bots. Per contra, contemples l'extensió del carnatge humà i les teves cafeteries estan embegudes de l'esperit lúdic de les vacances dels turistes. Però sí que et queda, i et quedarà sempre més, la lluentor i energia del golf, l'èxtasi dels cels i alguns petits grups que encara discuteixen els fets menuts del poble mentre prenen ufanosament el sol a la teva vora o reben la bonior sonora i inefable del teu oneig! També t'acompanya el Cargol i la casa del Gavià. I encara que, pobres de nosaltres!, no sabem el que ens depararà el futur i el teu futur, sí que estem ben segurs que sempre més seràs i estaràs en el cor del teu estimat poble! Rep, doncs, el nostre agraïment més viu i sincer i un desig de gran futur!

Joan Barceló i Coll

Foto: *Jesús Puig.*

illa **Mateva**
CÀMPING RESORT

Tel. 972 770 200

RESTAURANT SNACK-BAR
MAR I CEL

Avda. Riells, 50 - Tel. 972 77 17 51

HOSTAL - RESTAURANT

POCH

C/ Gràcia, 10 - Tel. 972 770 092 - L'ESCALA

Suma®

SUPERMERCATS

Avda. Girona, 8
Telèfon: 972 770 646
L'ESCALA

L'ESKULAPI

RESTAURANT
PIZZERIA

Plaça Major, 1 • Tel. 972 77 00 53
SANT MARTÍ D'EMPÚRIES
17130 L'ESCALA (Girona)
www.esculapi.com
info@esculapi.com

ALIMENTACIÓ

CARME

Carrer Picasso, 4
Telèfon: 972 770 733
L'ESCALA

TAPES - FLAUTES - BAR - RESTAURANT

m
1869

Obert tot l'any

C. del Port, 11 - Tel. 972 776 888
17130 L'ESCALA

Dra. M.G. NICOLAU

Obstetrícia i Ginecologia
núm. col·legiat 3801

Hores convingudes

Ronda Pedró, 8 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 771 949

DARDS ENVERINATS

La terra és plana, és el centre de l'Univers o al seu voltant hi gira el sol foren opinions infundades que assoliren un cert ressò segles enrere. Ara fan riure però per sostenir el contrari alguns científics van ser aleshores durament castigats. Les creences desajustades són la base del prejudici, fenomen que sempre ha existit aprofitant, en molts casos, la ignorància de la gent. Jesús Tuson, professor de lingüística, constata que els tòpics més nocius són els programats pel poder.

I és que no és espontani ni innocent dir que una llengua té 350 milions de parlants: «Qui els ha comptat? (...) Són coses promogudes a benefici de la llengua oficial de l'Estat. Quan d'una llengua es diu que és internacional, aquesta llengua té un prestigi. Automàticament les llengües que no són aquesta són llengües locals, amb pocs parlants, que poden plantejar dificultats de comunicació... Et fan una invitació en tota regla perquè abandonis la teua llengua i et passis a l'altra: ningú vol ser un miserable» (*Avui*, 7-6-01). Paral·lelament, Tuson assenyala que idees com «un estat plurilingüe és molt car de mantenir» són atribuïbles a franctiradors concrets i influents, que actuen amb el suport del neoliberalisme més cínic. O bé que frases com «les llengües amb més parlants són més útils» poden procedir d'algun departament de propaganda proper als poders fàctics. Es tracta d'estereotips socials relacionats amb la llengua que, segons el lingüista valencià, ens volen imposar com a dogmes.

No oblidem que un món farcit de clixés reduccionistes i intencionats és molt més fàcil de tenir sota control. I és que els esquemes simplificadors de la societat ens estalvien d'haver-nos d'esforçar, que no sempre ve bé, per conèixer de debò la realitat. En aquesta línia, la periodista Rosa Ma. Calaf és del parer que de vegades els ciutadans sembla que prefereixin no pensar: «No s'adonen que per mantenir una societat sana han de pensar i comprometre's. I per descomptat, han d'exigir als polítics i els mitjans una informació veraç i seriosa» (*El Periódico*, 11-1-09).

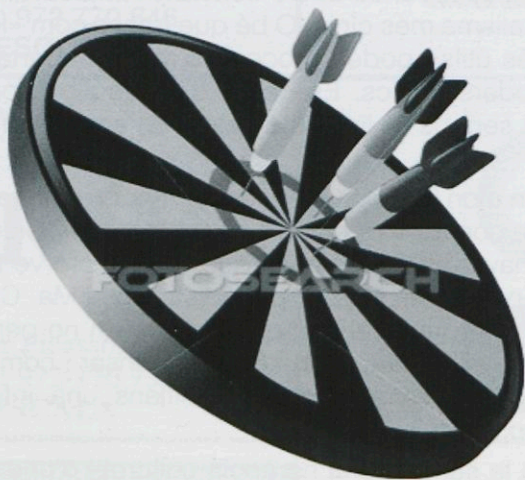
Els prejudicis són la suma d'una herència cultural i d'unes circumstàncies socials. Susan Fiske, psicòloga, sosté que els prejudicis poden ser reduïts o canviats, però a més de tenir bones intencions és fa necessari «un període d'aprenentatge i d'amplis esforços socials» (*El País*, 10-1-09). Això requereix neutralitzar el prejudici a partir de la reformulació del propi argument. És a dir, mostrar la incoherència per fer entrar en contradicció el divulgador d'aquestes fal·làcies. En aquest sentit, el nombre de llengües que fa servir la Unió Europea demostra que el plurilingüisme, en comparació amb altres partides, no és especialment car. Però, sobretot, deixa en evidència aquells estats contraris a l'ús d'una llengua comuna europea perquè no volen renunciar a la seva.

Simultàniament, molts d'aquests estats europeus van protagonitzar no fa tant de temps una sèrie de lingüicidis que expliquen a hores d'ara la suposada utilitat de la seva llengua. Per això, Tuson titlla de perversos aquells discursos que tenen com a rerefons instaurar un pensament únic favorable a l'Estat unitarista: «El partit en el govern té intel·lectuals que saben molt bé que va passar amb la repressió lingüística en una banda i altra de l'Atlàntic. Però estan reconstruint la història a benefici del poder» (*Avui*, 7-6-01).

En canvi, «La terra és plana, ho sap tothom», fragment d'una cançó d'en Quimi Portet, és una lletra vista amb simpatia. Potser perquè aquest cantautor és fill de la Plana de Vic.

Quim Gibert

(psicòleg)

ENIGMA ENTORN DEL PERSONATGE DE CRISTÒFOR COLOM

Naixença

Cristòfor Colom, oficialment, és nascut a Gènova el 1451, però per molts historiadors aquesta data no quadra amb molts dels fets narrats pel mateix almirall i pel seu fill Ferran anys més tard.

De petits, a l'escola, se'ns explicava que Cristòfor Colom va néixer a Gènova (Itàlia). Que arribà a la Península Ibèrica (Castella) on amb l'ajut dels Reis Catòlics va emprendre el llarg viatge que el portaria a descobrir Amèrica (12-octubre-1492).

Cristòfor Colom mai no va deixar dit on havia nascut ni es troben documents de l'època que indiquin la seva nacionalitat. Tampoc no va firmar mai com a Colombo ni Colón i en canvi apareix esmentat com a Colom en uns quants i destacats documents, com un de dirigit als Reis Catòlics. El seu fill Ferran Colom, autor de la primera biografia del seu pare, afirma que Colombo o Colón era el seu nom. Va ser un dels primers a investigar els orígens del seu pare.

Les diverses teories sobre l'origen de Colom estan d'acord en què parlava català i no va néixer a Gènova, sinó a Catalunya o en algun punt de l'antiga Corona d'Aragó, com les Balears o Terra Rubra, a Sardenya.

La tesi del mallorquí Gabriel Verd Martorell, que té el suport d'altres investigadors espanyols i sudamericans, apunta que Colom va néixer a Felanitx (Mallorca). Fill bastard del príncep Carles de Viana i d'una dona mallorquina (Malgalida Colom). Per aquest motiu es parla que l'Almirall era dels Colom d'Eivissa, d'una família noble d'origen jueu. Es diu també que era eivissenc establert a Tortosa. Altres defensaven que ara genovès, de l'illa Gènova formada per l'Ebre davant de Tortosa. Altres investigadors, en canvi, no accepten aquests arguments, ja que sostenen que Colom hauria nascut l'any 1460, cosa increïble si abans de 1472 era capità d'un vaixell de Renat d'Anjou.

Segons l'historiador peruà Lluís Ulloa, Colom pertanyia a una família de la noblesa catalana de Barcelona que havia estat rebel a Joan II (pare de Ferran el Catòlic) en la guerra civil catalana de 1462-1472.

Es diu també que Cristòfor Colom de la història és en realitat Joan Cristòfor Colom i Bertran, nascut a Barcelona el 1414 i mort l'any 1488, de la noble nissaga dels Colom i Bertran, mercaders i homes de negocis.

Un investigador explica que el perfil de Joan Colom i Bertran lliga perfectament amb el de Colom perquè a més de noble fou navegant, diputat, governador, militar, corsari, tenia formació jurídica i fiscal, un germà president de la Generalitat i un altre d'eclesiàstic, avesat a les tasques de govern, amb escut d'armes i seguidor de la causa del Conestable de Portugal i de Renat d'Anjou, com a reis de Catalunya durant la guerra civil (1462-1472). No costa d'enten-

dre, segons l'investigador, com aquest Colom i el Colom descobridor se sobreposen, s'entrellacen i esdevenen un de sol, si a més som sabedors que els germans i parents de l'un coincideixen en el nom amb els germans i parents de l'altre.

Altres sostenen que hi ha proves que confirmen que Joan Colom i Bertran no pot ser Cristòfor Colom el descobridor perquè va morir abans de 1484.

Charles J. Merrill apunta que els reis mai no es van adreçar a Colom com a italià o genovès. No és el mateix personatge que el Cristoforo Colombo nascut a Gènova l'any 1451, perquè l'educació i el nivell social eren diferents. Sosté que Colom llegia i escrivia en llatí i no era pas un mercader.

Segons les investigacions del Centre d'Estudis Colombins, Cristòfor era català. El seu vivent ho demostra per les amistats que té, per les persones de qui es refia, per les armes, per la cal·ligrafia, per la seva llengua materna,... Es deia que era d'origen noble i que havia lluitat contra el rei Joan II. S'insistia també en afirmar que va fer de corsari.

Viatges

Les interpretacions que afirmen que Colom volia arribar a l'Índia o a la Xina no es basen en cap document històric. Tots els documents que han quedat deixen clar que l'objectiu del viatge és trobar unes illes ignotes, ignorades. Per això les batejà com a Nou Món. D'altra banda, si Colom es pensava que havia arribat a la Xina, com és que va portar indígenes, animals, metalls i plantes, proves fefaents, fidedignes, que venien d'unes terres fins llavors desconegudes?

L'arribada d'en Colom a Barcelona està documentada de forma notarial. El fet que Barcelona fes una gran rebuda a Colom només s'entén perquè l'expedició era catalana. Des de Barcelona es prepara també el segon viatge, que no surt de Cadis. Hi ha documentació que parla de Cadis, però tota està dataada a Barcelona. Aquesta correspondència evidencia que Colom és a prop dels reis perquè les cartes s'envien i es contesten ràpidament.

La teoria de Pals, al Baix Empordà, és un port documentat i possible malgrat l'estat actual de la zona, mentre que a Palos les caravel·les no hi podien navegar per falta de fondària. A Pals hi vivien molts amics de Colom. Pals era del comte de Miranda, Palos, del de Niebla. Joan Pere, eminent científic que negocia les Capitulacions al costat de Colom, vivia al Castell de Sant Miquel, prop de Pals. En canvi, hi ha qui afirma que el port de sortida en el viatge del primer descobriment no fou Pals d'Empordà perquè no tenia port.

Colom també va estar a Portugal. Segons la historiografia oficial hi hauria arribat l'any 1476. Durant la seva estada allí es relacionà amb el rei Joan II. Hauria navegat per les costes africanes, fins a Islàndia o, segons alguns, fins a la mateixa Amèrica. El 1485 surt de Portugal després que el rei desestimés el seu projecte de viatge.

A partir de 1485 comença les negociacions amb els Reis Catòlics després d'exposar-los el seu projecte. El 17 d'abril de 1492 se signen les Capitulacions de Santa Fe prop de Granada. Li atorguen els càrrecs d'almirall i virrei i obtindrà el deu per cent dels guanys a les noves terres.

Colom salpa el 3 d'agost de 1492 i arriba al Nou Món el 12 d'octubre del mateix any. Abans de morir encara hi tornà tres cops més. No va salpar del Palos andalús com s'ha dit sempre. Tan aviat es diu que salpa de Palos com de Palos de Moguer, de Palos d'Espanya, de Palos de Portugal, de Sevilla, de les illes Canàries, de Barcelona,...

Família

Oficialment Colom va tenir dos germans, Bartolomé i Diego. El primer, navegant, cartògraf i militar. El segon, eclesiàstic. Tots dos van estar amb ell a Amèrica, però els seus orígens són tan o més confusos que els de l'Almirall.

Va tenir dos fills, Diego i Ferran. El primer va succeir el seu pare en el govern del Nou Món; el segon va ser un gran estudiós i home de món.

Jordi Bilbeny (Arenys de Mar, 1961), investigador, component de la Fundació d'Estudis Històrics de Catalunya, afirma que és fals que Felipa de Coïmbra, germana de Pere IV de Catalunya, fos la segona muller de Colom, ja que la versió oficial diu que l'Almirall és va casar amb Felipa Moniz de Perestrello. Uns documents trobats a Lisboa certifiquen que Felipa de Coïmbra va viure tota la vida en un convent.

Altres investigadors sostenen que la primera dona de Colom era Margalida Alòs i la segona, Beatriz de Arana.

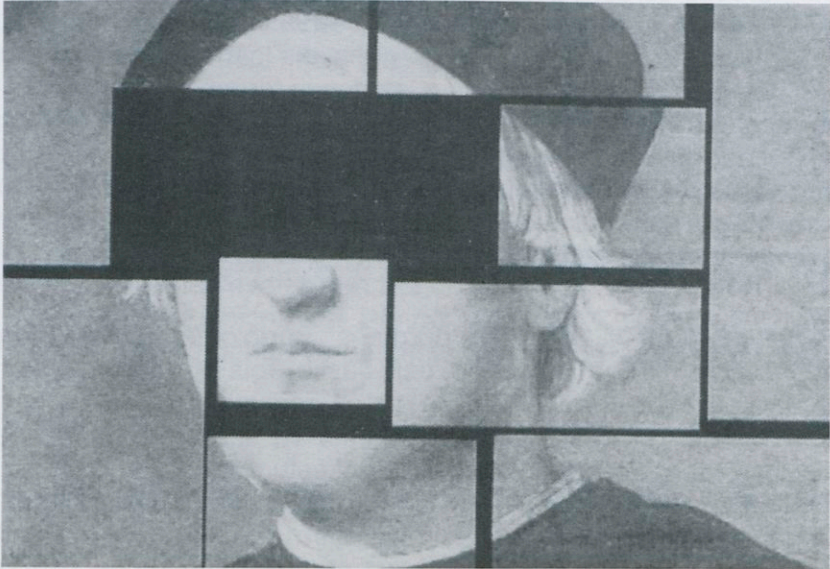
Mort

Talment com l'origen de Colom engloba un veritable misteri, la seva mort és també summament enigmàtica. Es diu que el 20 de maig de 1506 va morir a Valladolid, mentre hi ha qui defensa que va morir a Barcelona i va ser enterrat a la catedral de la capital catalana. Es diu també que les seves despulles van ser traslladades a Sevilla.

L'home de les mil cares

De Cristòfor Colom no existeix cap retrat que es pugui considerar fiable. Els que es conserven arreu del món, que són prop d'un centenar, van ser pintats posteriorment a la seva mort. Un dels més fiables, segons els experts, és obra del pintor florentí Rodolfo Ghirlandaio (1483-1561) i es conserva al Museu de la Mar i la Navegació de Gènova.

Alguns dels seus contemporanis el van descriure. El pare Bartomeu Casas digué: «Era més gran que la mitjana, el nas aguilenc, la cara blanca i a vegades rogenca. Quan era jove portava barba i tenia els cabells vermellosos, que ben aviat van esdevenir blancs», O el seu fill Ferran: «l'Almirall era un home molt ben format i més alt que la mitjana, un rostre afilat i els pòmuls poc alts. Ni gras ni prim. Tenia el nas aguilenc i els cabells blancs».

També ha estat motiu de moltíssimes teories la seva complexa i enigmàtica signatura.

Imprecisió

Els estudiosos de Colom no es posen d'acord i, segons sembla, cada investigador defensa la seva pròpia teoria. Per alguns autors era un dels homes més savis i instruïts del seu temps. Cosmògraf rellevant, navegant incansable, escriptor empedreït, àvid lector que parlava diverses llengües,... Altres deien d'ell que no tenia cap mena d'estudis. Altres que va entrar a la mar des de molt jovenet, que havia recorregut totes les mars que llavors es navegaven, que era un pilot expert, que hauria fet de corsari i capità de nau i que, a més, tenia escut d'armes.

És palpable que hi ha una gran confusió al voltant del tema de Cristòfor Colom. És una mica estrany que uns fets tan importants, en els quals intervenen reis i les grans autoritats del moment, siguin tan foscos. Mestrestant els qui desitgem treure en net i obtenir la veritable solució de l'enigma hem de desistir d'esbrinar el misteri i quedar-nos in albis.

Pilar Pellicer, de Gispert
L'Escala, 13 de març de 2010

UNA MIRADA A LA SARDANA DES DE LLUNY: DE L'APLEC

De sempre la dansa ha estat l'expressió profunda de les cultures. Amb la música i la poesia conformen l'art que ens regalen les muses actuant de mitjanceres entre l'essència divina i la humana.

La sardana, dansa típica catalana, fa bategar fort el cor, dóna força i sentiment als braços alçats i als peus que gairebé no toquen terra.

Lluís Albert ha compost molt belles sardanes que reflecteixen l'amor que sent per Catalunya i l'Escala.

Víctor Sallés, al front de la seva colla sardanista creuà fronteres i portà la dansa a Nova York i fins al Japó.

I, com ells, tantes i tantes persones amants de la seva terra i tradicions que fan possible l'Aplec i tota mena d'activitats que s'hi relacionen. Així la fundació del Grup de Danses Tradicionals "La Farandola" inicialment dirigit per Lluís Albert i pel matrimoni Margarida i Josep Clos, que junt amb d'altres participants formaren part de la colla sardanista de l'Escala que viatjà a diversos països d'Europa per donar a conèixer aquesta part de la cultura catalana.

Sempre al servei de la sardana, com també del ballet tradicional, no podem deixar d'esmentar l'obra ingent de Carles Pous, Josep Vilabrú, Joaquim Hostench, Joan Carreras i molts més que lamentem no poder incloure perquè la llista ens quedaria incompleta. Gràcies a tots ells, als cursets ininterromputs de formació de nous sardanistes, que la sardana a l'Escala es manté ben viva i és d'esperar que així seguirà per generacions.

I en el camp de les lletres també ens plau destacar l'aportació de Ricard Guanter.

Visquem la sardana i posem-hi l'ànima en cada pas.

Visca l'Escala, Pubilla de la Sardana 2010!

Visca l'Aplec que uneix pobles!

Maria Henriod

Bodega Can Ratxalet

C./ Closa d'en Llop, 4
Tel. 972 774 500
17130 L'ESCALA

T E N D A L S

Res

FABRICACIÓ I INSTAL·LACIÓ DE
tendals i automatismes
corredissos i paravents per a terrasses
vels -cobriments per a piscines
lones de PVC confectionades de tot tipus

Tel. 972 774 569

Cafè

L'Escala

La Platja - Tel.: 972 772 611

FARMÀCIA PIETAT COLOMER

Ave Maria, 3
Tel. 972 770 477
17130 L'ESCALA

XARCUTERIA

ROCA

FUNDADA L'ANY 1825

*Embotits artesanals
cria, matança i elaboració pròpia*

Avda. Girona, 59, Local 1 - Tel. 972 773 921

NOVETATS TUTI

*Merceria, Llenceria
Perfumeria*

C/ del Port, 41 - Tel. 972 770 756
L'ESCALA

NAT - BUF

MODA INFANTIL

972
77 25 81
C/ Sta. Màxima 8 L'Escala

GARATGE UNIVERSAL

REPARACIÓ I VENDA DE
VEHICLES NOUS I OCASIÓ

☎ 972 771 174

GERMANS LAGARES

Ctra. Viladamat - Palafrugell
Apartat 53

APLEC DE L'ESCALA DEL 2010. ANY DE LA CIUTAT PUBILLA

El dia 6 de febrer d'enguany, al gimnàs de l'IES del Pedró, es féu l'acte de proclamació de la nostra població com a CIUTAT PUBILLA DE LA SARDANA. L'endemà, diumenge, llegia al "Punt Diari" de Girona una notícia força resumida sobre l'esdeveniment, acompanyada d'una fotografia del local i de la reunió congregada. Per cert, que contràriament a la magresa de la notícia, s'aprecia que va ser un acte prou concorregut.

Allà es notificava que el Sr. Xavier Tudela, president de l'organització "Capital de la Cultura Catalana", va fer lliurament al Sr. Bartomeu Duran, president de la Federació Sardanista de Catalunya, del corresponent diploma en reconeixement de la sardana com un dels tresors del "Patrimoni Cultural Immaterial de Catalunya".

El Diccionari Pompeu Fabra defineix aquests atributs de 'cultural' i 'immaterial' com segueix:

CULTURAL: Pertanyent a la cultura. Qüestions culturals. Varietat cultural d'una planta.

IMMATERIAL: Que no és material.

El diari també especifica que la sardana, en el certamen dut a terme, quedà classificada en segon lloc, darrera de l'atorgat a la diada de Sant Jordi i seguida pel concedit a l'aixecament de 'castells humans'.

M'atreveixo a preguntar, sense ànim d'ofendre els aficionats als castells: Què tenen els castells de cultural? Jo els considero una exhibició de força, d'enginy, d'estètica, si voleu. Quant a cultural, no ho acabo d'entendre. En tot cas, l'únic que crec que culturalment els pot salvar és el qualificatiu d'immaterial. Més encara, considero que són un risc perillós i si, en el seu moment, algun dels meus fills o néts hagués pretès fer d'anxaneta, hauria procurat per tots els mitjans de fer-lo desistir de la seva pretensió. Aquests riscos està bé d'admirar-los al circ, ja que és la manera que tenen, els qui els aixequen, de guanyar-se la vida, però a la plaça pública i plantats per la gent del carrer, quan fan 'llenya' és una manera d'exposar-se a perdre-la (la vida).

La sardana sí que és un bé cultural. De tal manera, que el ballador no solament ha de tenir la destresa de saber-la ballar –al pas o saltironant- d'acord amb el seu compassat ritme, sinó que a més ha de comptar la seva tirada, repartir-la i acabar-la convenientment. Això sí que és una dansa cultural!

En finalitzar la cerimònia de presentació de L'ESCALA, CIUTAT PUBILLA 2010, la cobla Flama de Farners, dirigida pel compositor i magnífic tenora Jordi Molina, va oferir-nos un bell concert i en acabar-lo, i al compàs d'un

galop d'entrada, van començar a sortir nens i nenes dels dos costats de la sala dirigint-se al davant, entre la concurrència i l'escenari, on van dansar la magnífica sardana *Tossa bonica*, del malaguanyat compositor Francesc Mas i Ros. Confesso que en arribar aquest moment em vaig emocionar i tant de bo que a casa nostra continuï l'afició entre la mainada, i que cada any surti una nova fornada de joves balladors de "la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan".

Per últim, felicitats a tots els aficionats a aquesta dansa, a l'Associació Cultural Sardanista "Avi Xaxu", actual i anterior, ja que aquesta Associació ve de lluny, i també a les persones que, en una o altra categoria, han estat nomenades hereus i pubilles de la sardana 2010, entre les quals figuren un hereu i una pubilla paisans meus: de naixença, d'adopció i antics companys de la infància.

V. LL.

(escalenc d'adopció)

Foto: Robert Carmona.

VISCA!!!

El dia s'ha llevat esplèndid, assolellat. Els núvols han decidit visitar altres contrades i la tramuntana ha preferit deixar els escalencs lliures de ventades inoportunes. Diuen que la natura és sàvia i així ho ha demostrat. En el fons crec que s'adona que la jornada festiva ha de resultar memorable. Històrica.

El campanar de l'església ens recorda que és migdia, l'hora de començar la trobada esperada amb impaciència. Els carrers per accedir a la plaça de la Sardana, davant de la platgeta, han quedat tallats per als vehicles. Tothom s'hi adreça a peu: infants, joves, grans i més grans. Els escalencs són ben conscients que l'Escala, un dels més bells indrets de la Costa Brava, està en el punt de mira de tothom. No podria ser d'altra manera considerant que ha estat escollida Ciutat Pubilla de la Sardana 2010. Un any rodó, un any que s'omplirà de rotllanes de sardanistes empedreïts, amants d'aquesta dansa tradicional que ens identifica com a poble català.

Una gernació inimaginable s'ha aplegat en poc temps. Es nota una mena d'eufòria col·lectiva encomanadissa. Passes ràpides i rialles compartides s'adrecen al punt de trobada. Els turistes també fan acte de presència i alguns, els més agosarats, s'atreviran amb una il·lusió d'infant, a agafar tímidament les mans dels dansaires experts per gaudir de la festa. Mans i braços apuntaran amb fermesa cap al cel blau mentre els peus faran filigranes dignes de deixar bocabadats els curiosos vinguts d'arreu.

Les cobles ja són a punt de regalar-nos les seves notes màgiques que faran posar la pell de gallina als presents. I també als qui, per motius de salut, s'hauran de conformar d'escoltar-les des de les seves llars. En tot cas, una agradable injecció de moral que estimularà els seus records d'infantesa i de joventut.

El sol desplega els seus raigs amb generositat i tothom els rep amb plàcida. Mirades i somriures de complicitat fan que tots vagin a la una. Petits i grans salten amb una alegria mesurada, i se senten cofois tot ballant les magnífiques sardanes dels compositors autòctons. Ells, plens a vessar d'una sensibilitat exquisida, són els "culpables" d'aquesta passió sardanista que es manté i es mantindrà al llarg dels anys.

Des dels bars costaners que envolten la placeta arriba la flaire dels peixets fregits, les sepietes amb mandonguilles i els calamars que de ben segur aniran a raure als estómacs dels més famolencs. I unes cervesetes ben fresques consolaran la set i la calor acumulades en els cossos amarats d'una suor desitjada, assumida.

Abans, però, s'escoltarà l'esperat crit que ressonarà fins al racó més allunyat del poble. Parlo d'aquest mot màgic que expressa l'estima i el fervor del poble català quan diu: VISCA!!!

Mercè Bellfort

FERRO / ALUMINI INOX / P.V.C.

Polígon industrial El Recs - C/ Saladors, 6 - 17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 77 04 67 - Fax 972 77 58 68 - e-mail: metallsues@orangemail.es

PASTISSERIA EMPORI
BENJAMÍ GALLEGOS

També tenim:

- Pastes salades.
- Rebosteria fina i de full.
- Coques de briox i fruita
farcides de crema.

Reserveu les vostres coques per a revetlles!

i altres productes artesans

Especialitat Esculls de l'Escala

Maranges, 14 • Tel. 972 770 089 • L'ESCALA

FLECA PASTISSERIA

Carrer Major, 9
Tel 972 52 01 82
L'ARMENTERA

UN CONTE D'ESTIU: APRENDRE A RECORDAR

Amb afecte, a la vila de l'Escala, Ciutat Pubilla 2010

En una cafeteria prop de Nôtre Dame, unes paraules en català provinents d'uns estranys em van desvetllar un record llunyà i unes sensacions adormides de feia temps. M'hi vaig acostar amb avidesa i sense rumiar-ho gens. Aquella llengua, aquella sonoritat em van sacsejar.

Vaig establir contacte amb un grup de catalans que s'estaven esporàdicament a París. No podia sospitar que conèixer en Pau, un lector universitari a la Sorbona que em va parlar en una llengua que ja coneixia, estimularia una espiral de pensaments estremidora.

Com qui mor sobtadament i reneix alhora, es van anar succeint un munt d'imatges. Em va revenir l'olor de la xocolata desfeta mentre la mare remenava la cassola amb paciència i li deia al meu germà gran que anés a comprar croissants. El pare que posava aquell disc petit de color groc amb barres vermelles amb aquelles cançons que tant m'agradaven, el significat de les quals no entenia del tot. El moment en què ens assèiem al sofà tots quatre, tapats amb la manta de quadres als genolls, i assaboríem la xocolata desfeta mentre escoltàvem i cantussejàvem l'Emili Vendrell. I la mare que patia absurdament i en secret per si algú ens sentia.

Se'm va fer present quan, havent esmorzat, la mare i jo ens agafàvem la mà i ballàvem al so de la música prohibida. I començava la gresca. I el pare i el meu germà se'n reien quan ella deia: "dos tresos!", i jo empassegava expressament i queia a terra. Aquells instants familiars que irrompien en la gelor de les nostres vides, el record de l'abandó de casa nostra i de les llibertats perdudes.

Ara, ja de grans, comprar croissants s'havia convertit en una quotidianitat. Feia anys, massa anys, que no notava l'escalfor de la mà de la mare. El pare també ens havia deixat. I ja no sentia la calidesa de la llengua d'aquelles cançons ni l'olor de la xocolata desfeta.

I aquella tarda a París es van començar a alliberar algunes imatges somortes i difícils d'ubicar. Amarades de felicitat i dolor, confrontades fins aleshores per evitar que emergissin. I en Pau em va ensenyar a deixar-me portar pel record de la suavitat de les paraules a cau d'orella, del calfred pel frec de dues galtes que s'acosten, de la delicadesa de la mà agafada amb fermesa.

Mesos després, em va dur a casa seva, a l'Empordà. No oblidaré mai aquell dia, el primer cop que vaig veure aquella petita vila de pescadors. Era l'estiu. Aquell vespre, passejant per la Platja, em vaig paralitzar en veure una rotllana de gent que ballava plaentment seguint una música que m'inundava de records.

Què era allò? El *Per tu ploro* –em va dir en Pau–. Em va agafar la mà dolçament i amb fermesa. Vam ballar. Els peus m'anaven sols. *Un dos!*- algú va cridar de cop i volta. I vaig empassegar. Vam riure.

Mentre aprenia els *dosos* empordanesos, els records revenien des de la llunyania. Des de la placidesa. L'alegria i el dolor començaven a fer camí plegats, sense presses. Aquell disc de la infantesa, amb El *Per tu ploro* en una cara i *La Santa Espina* a l'altra. Aquella por ja llunyana. La resistència dels pares a la França de la segona guerra mundial. La misèria. L'esperança fugissera. La desil·lusió i el sentiment d'abandó en acabar la gran guerra. La resignació de l'exili. El desengany i la malaltia dels pares. La supervivència. L'oblit a voltes massa necessari. L'esperit de lluita dels pares, que mai no els va abandonar. I que ja no m'abandonaria mai més.

Rosa M. Caballero Vallès

Sant Jordi del 2010

ASSEGUTS EN UN BANC DEL PARC

Mira, quanta gent gran! Has vist aquest avi que et mira? Digues-li alguna cosa: -Bon dia, com esteu? Qualsevol paraula que li diguis el farà adonar que encara és al món. Tu, que ets jove, apropa't a ells, escolta'ls; és igual que et repeteixin mil vegades la mateixa cosa. Tan sols t'hi estiguis una petita estona, ja els és molt. Veuràs com t'estimaran i s'alegraran de veure't. Amb la teva joventut els recordes tantes coses, que mentre estareu conversant no sentiran cap mena de dolor. Si tu tens tot el temps, home! No em diguis que no hi ha ocasió, perquè d'avis n'està ple. Tu no te n'adones, potser els pares no us ensenyem prou bé això d'escoltar els avis, però hi són. Deixa't portar per un afany solidari amb les persones velles. Veuràs que en saben moltes, de coses, i molt bones.

Explica'ls coses teves: de motos, xicotes, el que vulguis. En sentir aquest vigor que teniu els joves, llavors es transformen i aquella mirada sense brillantor es converteix en uns ulls rodons i oberts, i les seves orelles s'esforcen per entendre't i poder-te seguir. Potser també que trobis vells rondinaires, però, vaja, són molt pocs i acabaran escoltant-te i oblidant-se dels seus mals "rotllos".

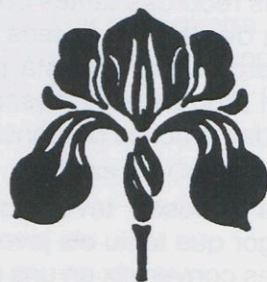
I així tu vius el teu present i convius amb el teu futur llunyà d'una manera afectiva i respectuosa. Apa, doncs! Juga, canta i balla amb ells, i si pots passar el missatge a altres joves com tu, de segur que el món serà millor.

Esther Alemany

MARE

Pròdiga, la teva mà
repara vells mals, generosa
i oberta, amiga i mare,
envernisses de colors la bellesa.
El blauet de la vesprada
s'emplena de vols d'oreneta,
la lluna creix i decreix,
la mar torna pedres i algues
que rodolen per la llongada.
Ai generosa mare, sempre
tens, sempre, la mà oberta,
la mà, generosa i modesta, mare.

BUGADA DE SAL

Estrelles de mar centrifuguen l'arena.
M'arriba el pessigoleig
del serrell moll de l'ona
que vessa i espolsa escuma
nodridora, s'escolen bombolles
avall, desapareix la petjada
i jo encara sóc aquí, al teu costat
maaaaaaaar.

Assumpció Costals i Puig
2010

LA SARDANA A L'ESCOLA, UNA EXPERIÈNCIA MOLT ENRIQUIDORA

El projecte lúdico-cultural de la candidatura de l'Escala Ciutat Pubilla de la Sardana, tal com es presentà en l'informe "*L'Escala, vila marinera i sardanista del segle XXI*" a la Federació Sardanista de Catalunya i l'Obra del Ballet Popular el febrer de 2009, es basa en 3 grans eixos de treball a desenvolupar:

- el futur de la sardana i la música per a cobla
- tradicció, lideratge i temps actuals
- l'exili i la marginació de la sardana

Pel que fa als dos primers, un dels temes clau a tractar és l'estat actual i la compenetració de les noves generacions amb la cultura tradicional i popular i, en especial, amb la sardana.

Una bona experiència i incursió en aquest àmbit ha estat l'oportunitat que ofereixen els Serveis Territorials de Cultura i Mitjans de Comunicació i la Diputació de Girona amb el seu programa *La Sardana a l'Escola*, el qual desenvolupen als centres educatius de la província que ho demanen des de l'any 1997.

A les classes teòriques s'ensenyen als alumnes coneixements sobre la cobla, la seva història i els seus instruments (foto: Magda Cervero; arxiu CEIP Empúries)..

D'aquesta manera, i sobretot a instància de la mestra Dolors Puig (la meva professora de pàrvuls!), l'equip directiu, encapçalat pel seu director Narcís Vidal, i el claustre de professors del CEIP Empúries va aprovar demanar a l'administració provincial que es pogués desenvolupar aquest programa educatiu al centre escolar amb motiu que l'Escala havia de ser proclamada 50a Ciutat Pubilla de la Sardana. El repte, però, era molt ambiciós i gran: fer classes a un total de 18 cursos (3 per nivell, des de 1r a 6è de Primària), és a dir, a un total d'uns 400 alumnes.

*Durant les primeres classes, els més menuts també aprengueren a puntejar curts i llargs
(foto: Daniel de Campo; arxiu CEIP Empúries)*

Un cop la Diputació va disposar de la petició formal i va aprovar-la, calia trobar 2 monitors/mestres que poguessin desenvolupar la tasca sol·licitada. Des de l'ens provincial i la coordinadora de formació de monitors de sardanes es posaren en contacte amb un servidor per ser un dels responsables del projecte, però la impossibilitat de trobar cap altre/-a company/-a va fer que fos l'única persona que assumiria el treball del projecte. Després d'ajustar els horaris del centre (ja que un servidor també imparteix classes als alumnes de l'IES El Pedró), vaig afrontar tot un trimestre escolar particular (de mitjan gener a mitjan abril) per desenvolupar les classes cada dia, de dilluns a divendres, de 9 del matí a 1 del migdia, amb les consegüents adaptacions per explicar el temari, segons l'edat dels alumnes.

Els músics escalencs Manel Mañogil i Andreu Font foren un viu i enriquidor complement a les explicacions sobre els instruments (fotos: Magda Cervero; arxiu CEIP Empúries).

Per dur a terme les diferents sessions es disposava d'una sèrie de quaderns didàctics ja preparats (un de diferent per cada nivell escolar). Aquests quaderns, tot i que estaven molt ben elaborats, estaven mancats de força material gràfic (pel que fa a l'evolució de les cobles) i no oferien la possibilitat de conèixer com són, per exemple, els instruments de cobla en realitat. Per aquest motiu, vaig completar les meves explicacions amb tota aquesta documentació, amb instruments de cobla palpables que em va cedir la família

Després d'hores d'ensenyament del mestre i d'aprenentatge dels alumnes, les sardanes començaren a prendre forma (foto: Magda Cervero; arxiu CEIP Empúries).

Parés-Hereu, l'amic Narcís Costa de Ventalló o amb interpretacions que feren personalment els amics i músics Manel Mañogil o Andreu Font, que il·lustraren a la perfecció els comentaris que jo anava fent en les diferents classes.

Davant la impossibilitat de poder participar a la festa de cloenda de *La Sardana a l'Escola*, enguany organitzada a Cassà de la Selva el divendres 30 d'abril, ja que era festiu de lliure elecció del centre, les parts implicades (direcció i mestres) decidírem fer el divendres 23 d'abril, diada de St. Jordi, un "mini aplec", amb una estructura similar a la d'una trobada sardanista infantil, és a dir, galop d'entrada i 3 sardanes de 7 tirades, 2 d'individuals (ballades per cada curs) i una de germanor.

Per la diada de St. Jordi, els alumnes del CEIP Empúries ompliren les pistes del centre per ballar sardanes (arxiu CEIP Empúries).

El galop d'entrada fou *Aires juvenils*, de Narcís Costa, i les 3 sardanes, *Repuntejant*, de Joaquim Hostench, *Nens i nenes*, d'Antoni Mas, i *La sardana a l'escola*, de Miquel Tudela; quan ja acabàvem, però, uns quants encara vàrem ballar 2 curts i 2 llargs de *La santa espina*, d'Enric Morera. L'acte congregà els prop de 400 alumnes, oferint una bella estampa sols comparable a les antigues trobades infantils del camp d'esports Miramar, i foren espectadors de primer ordre de l'acte el batlle de l'Escala, el Sr. Estanislau Puig, i el president de la Federació Sardanista de Catalunya, alhora de l'Obra del Ballet Popular, el Sr. Bartomeu Duran i Olària, acompanyat de la seva muller, la Sra. Aurora Maronada, que es mostraren molt contents i il·lusionats pel futur sardanista escalenc.

Per acabar la jornada festiva, la cloenda fou una gran sardana de germanor, el centre de la qual era format pels més petits del centre (arxiu CEIP Empúries).

Durant aquests 3 mesos que he estat el “*mestre de sardanes*” al CEIP Empúries, títol que els mateixos alumnes em van imposar, els he pogut mostrar a tots les principals característiques de què és la cobla i els seus instruments, i la història, què és i com es balla la sardana. I veritablement, modèstia a part, crec que entre l'equip directiu del centre i des de l'àrea de música hem fet una bona feina i que el resultat d'aquesta primera incursió el veurém ben aviat.

Moltes gràcies a tots els companys de treball, a l'equip directiu del centre, a la Dolors i a la Ma. Assumpció i, sobretot, a tots els nens i nenes amb els que he pogut compartir totes aquestes hores de la nostra dansa.

Per a mi, el “*mestre de sardanes*”, ha estat una experiència molt enriquidora.

Jordi Gallegos i Córdoba
Mestre de sardanes

Pensió - Hostal Mediterrà
Pere Blanch Coll

Carrer Riera, 24 - Particular: Riera, 25
Tel. España 972 77 00 28 inter. 34 72 77 00 28
17130 L'ESCALA (Girona - Costa Brava)

Pintura i Decoració

**Lluís Romero
Bruguera**

C/ Gregal, 26 - 17130 L'ESCALA
Telèfon: 972 773 221

GARATGE SALA

Avda. Girona, 31
Tel i Fax 972 770 943
17130 L'ESCALA

Plaça Víctor Català, 6 - L'ESCALA
Tel 972 770 093

PERRUQUERIA
UNISEX

MARIA

Rosa Miàs

C/ Germans Masferrer, 23
Telèfon: 972 770 067
17130 L'ESCALA

PL. ESCOLES, 3 - TEL. 972 771 466 - L'ESCALA

**Pizzeria-Geladeria
Grill-Creperia**

Port d'en Perris, 1 - L'ESCALA
Abierto: 12 mañana a 3 madrugada

**carnisseria
FERMÍ VILA**

C. La Torre, 43 - 17130 L'ESCALA
Telèfon: 972 771 402

TEXTOS SOBRE LA SARDANA D'ALGUNS ALUMNES DEL CEIP EMPÚRIES (curs 2009-2010)

LA SARDANA

La sardana és un ball típic de Catalunya.

Es balla amb peus i mans

i tots com a germans.

Per poder entrar,

l'has de saber ballar

i la música escoltar.

A la meitat no la podem deixar,

però sí que hi podem entrar.

12 instruments i 11 músics van tocant

i la gent, sense molestar, la va ballant.

Cal sentir-la per ballar-la.

Alumnes de 3r C del CEIP Empúries

Amb els braços enlaire o amunt, posició i tradició que a l'Escala i pobles de l'entorn encara es manté (foto: Daniel de Campo; arxiu CEIP Empúries).

M'AGRADA LA SARDANA.

Sóc de Bolívia i també m'agrada ballar sardanes perquè és una dansa tradicional de Catalunya. És divertit, aprenc el compàs i a conèixer els instruments. Conec pobles diferents en les Trobades Sardanistes Infantils i tinc molts amics de tot arreu.

Cidney Careaga i Coronel (3r B)

*Farem una rotllana i ballarem una sardana.
Ens donarem les mans i ballarem com nens grans.
Marcarem els passos bé i a l'altra gent no molestarem.
Seguirem el compàs i ballarem al bon pas.
Pels carrers i pobles ballarem amb la cobla.*

Pol González i Cajas (3r B)

Aprenent a marcar bé els passos per arribar a ballar les sardanes correctament (foto: Daniel de Campo; arxiu CEIP Empúries)

*Per la Festa Major es ballen sardanes.
Són boniques i alegres
i les ballen els grans, els petits i els mitjans.
Que boniques són les sardanes,
donen ganes de ballar.*

Jordi Isern i Grau (3r B)

Les Sardanes

*Ens donem les mans per ballar.
Amb els peus fem un salt.
Tots estem contents, tots ballem.
Podem ballar grans i petits, joves i vells.
Tots estem contents
I fem una rodona molt grossa...*

Lidia Moreno i Morillas (3r B)

*En fila recta, mans
agafades i puntejant:
punteig, enrere, obrir,
creuar per davant,
punteig....*

*(foto: Daniel de Campo;
arxiu CEIP Empúries)*

*Les Sardanes
Fem parella nen i nena
fent la fila ben recta.
Comencem amb el galop,
fent saltirons petits i bufons.*

*Les nenes pont
i els nens riu.
Tothom està nerviós,
fins i tot el públic.*

*Fem la dansa,
cantem i ballem.
Això és la màgia
de la sardana.*

Irene Orcera i Fernández (3r B)

*Comença la sardana
fent una rotllana.
Sona la música de la sardana
per tota la gent catalana.
Tothom que l'ha ballada
ara ja n'està enamorada.*

Mireia Puig i Planas (3r B)

En fila recta, mans agafades i puntejant: punteig, enrere, obrir, creuar per davant, punteig....
(foto: Daniel de Campo; arxiu CEIP Empúries).

*La Sardana, balla, balla
La gent amb molta alegria
i dansant amb els peus i mans,
va disfrutant, tot ballant,
amb alegria i harmonia .*

*Dansant i ballant,
cantant i dansant,
ballant i disfrutant,
somrients
i passant-s'ho bé
amb tota la família.*

Arnau Roca i Vilà (3r B)

Les Sardanes són molt divertides. Quan en Jordi, el mestre de sardanes, ens porta instruments, és molt divertit perquè tothom li pregunta: Saps tocar?, i ell contesta: "No, jo sóc mestre de sardanes, no de música". El meu instrument preferit és el contrabaix.

Irene Sánchez i López (3r B)

La sardana, en definitiva, una bona manera per compartir, riure, xalar i passar-s'ho bé (arxiu CEIP Empúries).

TABACS JOSEP M^a
EXPENDIDURIA N° 3

Carrer del Port, 47
17130 L'Escala
Telèfon 972771716

CAVA DE CIGARS
BOTIGA DEL FUMADOR

BUGADERIA, LAVANDERIA
LAVANDERIE, LAUNDRY, WÄSCHEREI

DOLMON

C/ Codolar, 22
17130 L'ESCALA
Tel. 972 770 015

cua
d'especialitats
marineres

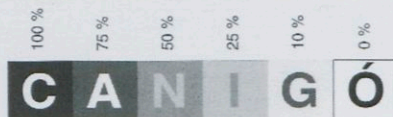
Ronda del Padró
Tel. 972 770 287
L'ESCALA

RESTAURANT - MARISQUERIA

Els Pescadors

Especialitats marineres
Casaments - comunions - àpats

Davant del mar - Obert tot l'any
Tel. 972 770 728 - Port d'en Perris, 5

imbremts

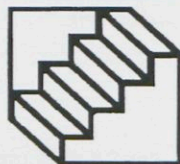
c/ de la marca, 5
tel. i fax 972 50 89 97
17600 figueres - l'empordà
e-mail: grcanigo@intercomgi.com

INSTAMENT

Instal·lació i manteniment
d'aigua, gas, electricitat
i calefacció

C/ Rusiñol, 28
Tel. 972 770 649 - Fax 972 773 452
17130 L'ESCALA (Girona)

Estudi i Servei
ASSESSORIA EMPRESARIAL

C/ Puig, 3 - Telèfon: 972 772 177
17130 L'ESCALA

L'ESCALA, TERRA DE COMPOSITORS DE SARDANES

El mestre Josep Donjó i Callol, en *Pepet Donjó*, anotà a les seves memòries:

“La vila de l'Escala, com moltes altres viles i pobles, ha vist aparèixer els seus músics, els quals, associant-se, han format sovint orquestres. Puix que quan a una població li agrada de puntejar les alegres melodies de llur dansa nacional, i l'escalenc hi és molt aficionat, és precís que hi hagi qui compongui aquestes melodies i qui les executi musicalment (...).

Heus ací tres mots: músics, cobles-orquestres i compositors.

Tal com recull el llibre *“L'Escala des de l'empostissat. Història de La Principal de l'Escala i les altres cobles locals”* (juliol 2008), l'Escala ha estat la pedrera d'algunes nissagues de músics (els Mercader, els Sala o *Xiquet*, els Vicens o *Xaxu*, els Hereu, els Esponellà, els Simon, els Tasis, els Vilà, etc.) i de molts intèrprets que forniren les files d'alguna de les 7 cobles que han existit a la vila marinera des del s. XIX ençà. Testimoni d'aquesta tradició en són vius representants la jove escalenca Núria Casamort i Llos (flabiolaire i representant de la cobla local, *La Principal de l'Escala*) i 3 altres instrumentistes locals: en Manel Mañogil i Lucas, n'Andreu Font i Matabosch i en Jaume Condal i Casellas, plenament vinculats al món de la cobla, ja que formen part de conjunts de les comarques gironines i de la Catalunya Nord.

Però de la tríade esmentada per Josep Donjó, ens falta el tercer element. Si s'analitza fredament, l'Escala ha sigut i és molt afortunada, ja que ha estat i és el bressol d'un destacat nombre de compositors amb major o menor profusió. Pocs municipis de Catalunya de característiques similars a les de l'Escala, o fins i tot més grans, poden presumir tenir fins a un total de 16 compositors. Els citats, són: Rossend Mercader i Silvestre (1836-1909), Lluís Sureda i Valls (1861-1942), Josep Vicens i Juli, l'*Avi Xaxu* (1870-1956), Ferran Says i Casadellà (1880-1942), Albert Martí i Galceran, el *Rei de la tenora* (1881-1947), Pere Mercader i Andreu (1885-1969), Antoni Puig i Artigas, en *Tonet* (1886-1960), Josep Ma. Vilà i Saliner (1889-1969), Josep Vicens i Mornau (1895-1987), Jaume Vilà i Comas (1917-1977), Josep Vicens i Busquets (1917-2010), Pere Bufill i Guanter (1923-1945), Lluís Albert i Rivas (1923-), Pere Bruguera i Pujol (1927-), Joaquim Hostench i Duñabeitia (1940-) i Carles Mallart i Sureda, en *Litus* (1950-1977).

Això no obstant, en aquest article no es tractaran tots els compositors anteriorment citats, ja que molts d'ells han estat homenatjats en els diferents Aplecs de la Sardana de l'Escala i el seu perfil biogràfic i professional ha estat estudiat en els llibrets derivats o en altres obres específiques. D'aquesta

Els actuals músics de cobla de l'Escala: a dalt, Núria Casamort i Manel Mañogil i, a baix, Andreu Font i Jaume Condal (cedides per Àngels Recasens, Manel Mañogil, família Font-Mercader i Jaume Condal).

manera, se n'exclouran del present Jaume Vilà, Pere Mercader, Joaquim Hostench, Albert Martí i Josep Ma. Vilà i Saliner, als quals se'ls dedicaren els aplecs de 1978 (3r), 1984 (9è), 2006 (31è), 2007 (32è) i 2009 (34è), respectivament. Tampoc seran inclosos en els propers paràgrafs el mestre Lluís Albert, el qual té dedicats el 13è Aplec de la Sardana (1988) i el llibre *Lluís Albert, un home apassionat*, de Joan Domènech (Girona, 2001), ni Josep Vicens Xaxu, al qual se li dedicà el 6è Aplec sardanista escalenc (1981) amb motiu dels 25 anys del seu traspàs, el 2006 es revisà la seva biografia al complir-se mig segle del seu òbit (del qual fou fruit també el *Full d'Història Local núm. 92*, editat el gener de 2007 i titulat *Josep Vicens i Juli, l'Avi Xaxu. La vida d'un escalenc polifacètic*) i del qual, en els propers mesos sortirà un estudi específic, més aprofundit i amb noves dades.

Pel que fa a Josep Vicens i Busquets, traspassat el diumenge 18 d'abril, en les pàgines d'aquest mateix butlletí trobareu un article que aprofundeix més en la seva biografia.

ROSSEND MERCADER I SILVESTRE (1836-1909)

Rossend Mercader i Silvestre (Fontclara, 1836 – l'Escala, 30 de maig de 1909), fill de Vicenç Mercader, de Fontclara, i Maria Silvestre, natural de Palau-Sator, tot i que la seva família per via paterna era de descendència escalenca. Després de fer els estudis elementals a Palau-Sator (bressol dels Saló i els Barnosell), va rebre les primeres lliçons musicals de solfeig i harmonia a la Bisbal, però la mort prematura del pare féu que la família es traslladés a l'Escala, on conegué al músic i director d'orquestra local Salvador Batalla.

A la vila escalenca, en Rossend va aprendre i desenvolupà l'ofici de cadiraire (per això rebé el motiu de *Rosendo Cadiraire*), però també conegué Maria Andreu, amb qui es casà i tingué una descendència masculina lligada a la música: Jaume, Joaquim i Pere, qui arribaria a ser també compositor de sardanes i qui li dedicà la sardana *L'Avi Rosendo*.

Com a instrumentista, sembla que era molt polifacètic, ja que coneixia els secrets de tots els instruments, fos quina fos la seva naturalesa. A mitjan 1883 substituï Salvador Batalla al capdavant de la direcció de la formació escalenca, antic conjunt de caire rústic format per 7-8 components, que es conegué com a *Cobla de Dalt* o *Cobla dels Cadiraies*, que el 1888 es fusionà amb l'altre conjunt local per crear *L'Aliança* (1888-1912), però de la qual pocs mesos més tard se'n separà per restablir la vella formació, que perdurà fins al 1893.

Va ser professor de música i tingué diferents deixebles escalencs, com els germans Esteve i Lluís Ribas i Oliveras, Francesc Sala i Ximinis, els germans Pere i Joan Simon i Mas, Enric Hereu i Sallés, Salvador Sastre i Taberner (*Vador Gall*), o fins i tot, Caterina Albert i Paradís, la insigne escriptora *Víctor Català*, un cas excepcional. També arranjava diferents ballables de l'època i va ser

compositor, encara que no ha arribat fins a l'actualitat cap mostra de la seva obra musical.

LLUÍS SUREDA I VALLS (1861-1942)

Lluís Sureda i Valls (l'Escala, 20 de gener de 1861 – Barcelona, 7 de desembre de 1942), fill del fuster Agustí Sureda i d'Isabel Valls. Va aprendre l'ofici del pare, però també es va interessar per la música (potser per influència familiar) i va iniciar els seus passos amb el mestre escalenc Salvador Batalla, estudis que posteriorment continuà amb el també mestre Rossend Mercader, orientant-se a un instrument de cobla concret: el tible.

Es vinculà a les primeres formacions musicals escalenques, les primitives cobles, però quan ja havia complert la vintena d'anys, es traslladà a residir a Barcelona. Va ser a la ciutat comtal, junt amb dos joves empordanesos regidors del consistori barceloní, el vergelità Francesc Cambó i el begurenc Josep Pella i Forgas, on organitzà el primer concurs de cobles per les Festes de la Mercè de 1902.

Quatre anys més tard, el 1906, el barceloní Teatre del Bosc acollí la presentació de la *Cobla Sureda*, en la qual féu de 2n tible i en fou el representant i director. La citada formació musical, la primera fundada a la ciutat comtal, existí fins a la temporada 1920-21, anys durant els quals interpretà sardanes en les audicions, festes majors, aplecs, revetlles o concursos sardanistes de diferents indrets (parc de la Ciutadella, Tibidabo, places de Sta. Anna, Reial, Tetuán, Rius i Taulet i de la Bonanova, teatres Apolo i Principal, Palau de Belles Arts, Parc Güell, i els barris de Sarrià, Gràcia, St. Gervasi i la Barceloneta) i establiments (Frontó Condal, American Park, Sportmen's Park, Turó Park, Saturn Park, Iris Park, Banyes Mar Bella) de Barcelona, així com en altres poblacions (Gelida o Rubí).

A més, Lluís Sureda també s'endinsà en el camp de la composició, producció de la qual només se'n coneixen dos títols: ***Prometatge*** i ***Començament de festa***, datada el 1908.

FERRAN SAYS I CASADELLÀ (1880-1942)

Ferran Says i Casadellà (l'Escala, 25 de desembre de 1880 – St. Andreu Palomar, Barcelona, 7 de desembre de 1942), fill del matrimoni de pagès format per Josep Says, de Cervià de Ter, i Ignàsia Casadellà, de Torroella de Montgrí, però establerts a l'Escala.

S'introduí a la música cursant lliçons de solfeig amb Josep Vicens Xaxu, però el trasllat de la família a Torroella de Montgrí, a casa dels avis materns, féu que posteriorment els ampliés amb l'estudi de piano i lliçons d'harmonia, alhora que aprenia l'ofici de sastre. Passada la trentena d'anys, es traslladà a treballar al barri de St. Andreu Palomar de Barcelona, que ofería més possibi-

litats professionals en el món del tèxtil. En aquest mateix barri barceloní conegué a la seva futura muller Teresa, amb qui es casà, fundant una família i tenint una filla, na Maria. En la secció de notícies d'una de les edicions quinzenals d'octubre de 1917 de la revista torreellenca *Emporion* (núm. 68, 29-10-1917, pàg.8), es recollia:

“Noves.- Nostre bon amic, l'entusiasta torroellenc Ferrán Says, ha establert una gran sastreria a Barcelona (Sant Andreu).

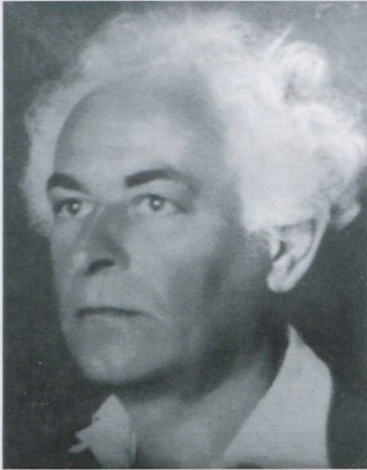
Li desitgem al nostre amic molta prosperitat.”

La seva obra musical es situa en la quinzena de peces, a alguns títols de les quals ell mateix hi posà lletra, ja que era un home de cultura i lletraferit. Són degudes a la seva inspiració les següents sardanes: **Andreuena** (amb lletra de l'autor), **Dansaires de Mollet** (estrenada a Mollet del Vallès el 8-11-1931 i amb lletra de l'autor), **Donem-nos les mans, El Montgrí encisador** (amb lletra de l'autor), **Flaire de can Pantiquet** (estrenada a Mollet del Vallès el 1932 i amb lletra de Frederic Ros i Chacón), **Gentil Teresa** (estrenada el 19-7-1939 i dedicada a la seva muller), **Joventut alegre els cors!, La cançó del sastre, La festa de l'Escala, L'alegre Maria de casa** (dedicada a la seva filla), **L'encís de l'Agrupació** (dedicada a la Joventut Sardanista Pep Ventura de Barcelona), **Moixaines d'Empordà, No et cansis si és balladora i Records de l'Escala**. Tal vegada, aquesta darrera peça és la més coneguda, ja que fou estrenada per les cobles *Montgrins* i *La Principal de la Bisbal* el 3 de setembre de 1927, per la festa major local, fou dedicada a la junta del Centre Joventut de l'Escala i, més tard, al seu amic Ramon Tasis i, amb motiu de tenir lletra (autoria de Pere Cardona), ha estat cantada per totes les masses corals i grups d'havaneres de l'Escala, fins a esdevenir la sardana himne de la població.

ANTONI PUIG I ARTIGAS, EN TONET (1886-1960)

Antoni Puig i Artigas (l'Escala, 30 d'abril de 1886 - Tolosa de Llenguadoc, França, 8 de gener de 1960), fill del sabater i jornaler Dídac Puig i de Josefa Artigas, ambdós també de l'Escala. Fou conegut amb els pseudònims de *Tonet*, *Perruca* o *el Barberillo*. Apassionat de la lectura des de ben petit, fou autodidacte en el sentit més ampli de la paraula, fins arribar a adquirir molts coneixements en diverses matèries (filosofia, literatura, art, història, música, esperanto, etc.), fet que motivà que la seva íntima amiga Frederica Montseny digués d'ell: *“és una de les persones més cultes que he conegut”*.

A l'inici del segle XX anà a viure a Palamós, on es casà amb Teresa Montaner i Cabarrocas, que l'abandonà pel carismàtic líder anarquista Salvador Seguí, el *Noi del Sucre*. Vora 1912 marxà a viure a Barcelona, retornant a l'Escala el 1917, on visqué fins a les acaballes de la guerra civil. En el decurs de la seva vida, i a causa de les seves idees polítiques, s'hagué d'exiliar en tres ocasions: el 1909, durant la setmana tràgica; el 1923 a conse-

Antoni Puig i Artigas, en Tonet, barber, àcrata, llibertari i compositor de sardanes (cedida pel Museu de la Memòria de l'Exili de la Jonquera)

qüència de la dictadura de Primo de Rivera i el 1939, poc abans de l'entrada de les tropes franquistes a l'Escala.

Aprenqué les primeres nocions musicals de la mà de Josep Vicens a canvi de fer d'aprenent a la barberia d'aquest, tot remullant els cabells. Amb el seu amic, l'Avi Xaxu, compartiren els ideals anarcosindicalistes i, en aquest sentit, foren com dues gotes d'aigua: barbers, músics, àcrates i llibertaris. A l'igual que el Xaxu, componi les sardanes amb la seva guitarra, però també tocava el violoncel.

La seva primera sardana, *Records d'una fugida*, la compongué precisament l'any 1909 prop de la frontera i la dedicà al seu amic palamosí d'exili Hermós Plaja. La seva producció sardanista abasta més de cent composicions, moltes d'elles escrites per a dues cobles. En una ocasió, el President de la Generalitat Francesc

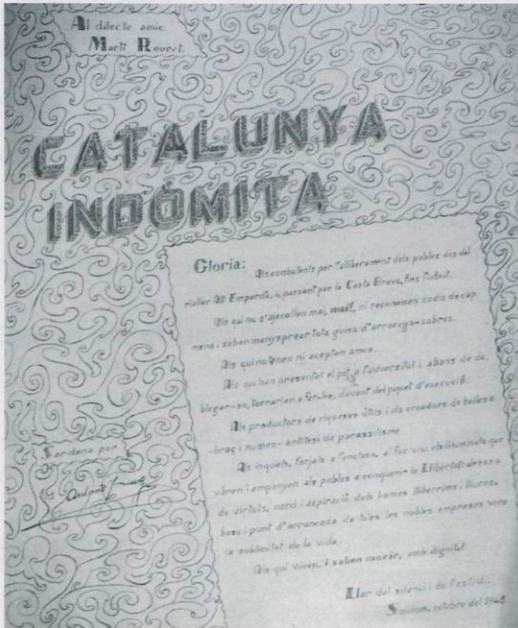
Macià li preguntà com era que un anarquista escrigués sardanes; la resposta de Puig fou immediata i no es féu esperar: "*escric sardanes perquè m'agrada la meva terra i estimo el seu folklore, però jo no sóc catalanista i molt menys nacionalista; sóc internacionalista*".

Del centenar llarg de sardanes que compongué, fins al moment es té referència de les següents:

Títol	Data	Altres
Amb tot el carinyo	5-9-1929	Sardana a dues cobles Estrenada per les cobles <i>Barcelona</i> i <i>Montgrins</i> per la Festa Major de l'Escala
Amistat	1929 (o ant.)	Enregistrada en un disc antic per <i>La Principal de la Bisbal</i> el 1929.
Barcelona-Albert Marti	3-9-1929	Sardana per a dues cobles. estrenada per les cobles <i>Barcelona</i> i <i>Montgrins</i> amb el títol <i>De Montgrí a les illes Medes</i> .
Capritxosa		Dedicada a la filla petita del seu amic Rafel Torres i Bofill.
Captiveri		En referència a algun dels moments en què visqué a l'exili lluny de la seva pàtria.

Catalunya indòmita	1945	Dedicada <i>Al dilecte amic Martí Rouret</i> . Composta a Soulom (dep. Alts Pirineus, França) 1 octubre de 1945.
Dolçalina	3-9-1929	Sardana obligada de tenora Estrenada per la cobla <i>Barcelona</i> durant la Festa Major de l'Escala. Dedicada a <i>n'Albert Martí taumaturg de la tenora, al amic</i> .
El naixement de Venus		Sardana de concert per a dues cobles. Dedicada a <i>la memòria del nostre gran Juli Garreta</i> .
El somni del poeta	1929	Dedicada a <i>l'emotiu amic i competent en música Josep Pi</i> .
Emotivitat		
Faune i les nimfes		
Flora Kaj Ariel	1953	Partitura de sardana. Dedicada a la família Guillemau-Laviña: <i>Flora i Ariel. Dansa dirirambica. A els dilectes i incomparables amics Etienne i Rosa Guillemau. Vibracions d'un home lliure, o sia, d'un extravagant solitari.</i> Dedicatòria i títol escrits en esperanto.
Inquietud	2-5 Setembre	Sardana de concert per a dues cobles. Estrenada pe <i>La Principal de la Bisbal i Montgrins</i> per la Festa Major de l'Escala.
Jo sí que t'estimo	1939	Dedicada a la seva filla Ofèlia. Escrita al camp de concentració de Bram (França) el mes d'octubre de 1939.
Les típiques dansaires	1929	Dedicada <i>al simpàtic i generós amic Paco Llobet</i> .
Muntanya amunt	1957	Dedicada a la família Lavia.
Ofèlia	1929	Duu el títol del nom d'una de les seves filles. Dedicada a <i>l'excels artista i noble amic Narcís Paulís, afectuosament</i> . Escrita a França el 1923 durant el seu exili a causa a la dictadura de Primo de Rivera.
Pequin avançat	1927*	Dedicada al Centre Recreatiu escalenc conegut amb el popular nom de Pequin, inaugurat el 1927.
Pepita	1929	Dedicada a la seva filla gran.

Per Catalunya!	1945	Dedicada "Al digníssim president de la Generalitat de Catalunya i volgut amic Lluís Companys, covardament assassinat per Franco, el facciós, i tota la seva "pandilla" de sàdics inquisidors". A més, afegeix "Desperta ferro: la falç al puny i barretines enlaire" Composta al Pic de Soulom (dep. Alts Pirineus, França) l'agost de 1945
Records d'una fugida	1909	La primera sardana que va escriure, fugint a França després de la Setmana Tràgica Dedicada al seu amic Hermós Plaja
Sensitiva		
Tendresa	1942	Partitura de sardana Dedicada "A Rosa Laviña, la més fresca de totes les roses"... "Ací va, elegant dansaire, la meva tendresa com ofrena d'entera amista"
Teresa (capull en flor)	1942	Dedicada "a la cobla Emporitana de Verges, afectuosament"

Coberta manuscrita de la sardana Catalunya indòmita (1945), composició que Antoni Puig dedicà "al dilecte amic Martí Rouret", mestre, polític i activista cultural (cedida pel Museu de la Memòria de l'Exili de la Jonquera).

JOSEP VICENS I MORNAU (1895-1987)

Josep Vicens i Mornau (l'Escala, 24 d'abril de 1895 – Malgrat de Mar, 4 de febrer de 1987), fill primogènit de Josep Vicens Xaxu i Francesca Mornau. Va iniciar-se en el solfeig amb el seu pare, a la vegada que l'ajudava a la barberia, i posteriorment amplià estudis a l'Acadèmia Granados de Barcelona. Musicalment, va estudiar i interpretar, de forma similar al seu pare, amb diferents instruments: tenora, contrabaix, flabiol i violí.

El 1912, amb 17 anys d'edat, entrà a formar part de *La Principal de l'Escala* com a contrabaix, encara que la temporada 1914-15 passà a ser-ne el 1r tenora, intercanviant instrument amb el seu pare. L'any 1915, però, fou el seu darrer any a les files escalenques, ja que l'any següent fou cridat per fer el servei militar al Castell de St. Ferran de Figueres, on formà part de la Banda de Música Militar. El 1918, en haver-se llicenciat, retornà a l'Escala, però la manca de plaça a la formació local féu que ingressés com a contrabaix a la cobla *La Principal de Peralada* i que en formés part durant la temporada 1918-19. A mitjan 1920 es traslladà a viure a Malgrat de Mar, població en la qual reuní tota la família Vicens al final del mateix any i, a partir del final de la dècada dels anys 20, formà part de les files de la cobla *Maresme* de St. Pol de Mar.

Al municipi malgratenc, i fins al final de la seva vida, participà en totes les seves manifestacions musicals, però destacà perquè, en arribar a la població,

Temporada 1913-14. Josep Vicens i Mornau, el fill del Xaxu, a les files de *La Principal* de l'Escala com a contrabaixista (foto: Josep Esquirol; cedida per la família Parés-Hereu).

Josep Vicens i Mornau en plena maduresa musical i ja en la seva vellesa (cedides per les famílies Vicens-Planagumà i Serrano-Vicens).

es posà al capdavant de la coral *La Barretina*, la qual dirigí fins al final de la dècada dels anys 70, quan depassava els vuitanta anys d'edat. L'experiència de dirigir una entitat coral, però, no li venia pas de nou, ja que durant la segona meitat de la dècada dels anys 10 havia dirigit l'orfeó escalenc *Els Atlants*, alhora que ajudava al seu pare amb el piano quan aquest darrer impartia lliçons de solfeig i de cant als fills dels humils afiliats a l'escalenc Ateneu d'Art i Cultura.

Tot i que no fou un compositor tan prolífic com el seu pare, el fill del Xaxu també fou autor d'una vintena de títols: **Ai, amor...!** (amb lletra de Lluís Garriga i Viadé), **Amnistia i llibertat** (1932), **Cants de maig**, **Caterineta** (dedicada a la seva primera muller, l'escalenca Caterina Busquets), **Dissabte de Glòria** (amb lletra de Ll. Garriga i Viadé), **El cant del mariner** (amb lletra d'André Tey i Garriga), **El cant dels forts** (dedicada a l'Agrupació Esportiva Jovent d'Ara i amb lletra d'André Tey), **Ha vingut la primavera**, **La font de can Gibert** (1950 i amb lletra de Josep Ma. Lloveras), **La font de l'Esquena**, **La rondalla del pastor**, **Lluïsa** (estrenada a Sabadell el 19-5-1925), **Mare Nostrum** (estrenada a Malgrat de Mar el 1949), **Marta** (dedicada a la seva primera filla), **Nostàlgia** (amb lletra de Ll. Garriga i Viadé), **Primavera d'amor** (dedicada a l'amic Gracià Garriga), **Primera Obrotada**, **Recordant**, **Sant Pol de Mar** (1951), **Teresina** (1949), **Teresó** (amb lletra de Ll. Garriga i Viadé) i **Voldria fossis petxina** (1940).

PERE BUFILL I GUANTER (1923-1945)

Pere Bufill i Guanter (l'Escala, 9 de gener de 1923 - 28 de juliol de 1945), fill de Pere Bufill i Teresa Guanter. La seva inclinació per la música fou una herència familiar, ja que el seu pare, tot i ser sastre de professió, tocava el violí per afició, i per línia materna també estava relacionat a la música i a la cobla, ja que la seva àvia materna, Maria Lleonsí, era germana del notable músic i compositor empordanès Josep Lleonsí i Casanovas.

De ben petit s'inicià en la música cursant solfeig amb el músic i fotògraf escalenc Joan Lassús i rebé unes primeres lliçons de violí de la mà del seu pare, que posteriorment amplià a Girona amb un bon mestre, a la vegada que també estudià saxo, potser preparant-se per ingressar a la cobla local, *La Principal de l'Escala*. Malauradament, no pogué ingressar-hi perquè el 1945 morí, als 22 anys d'edat, intoxicat pel tractament d'injeccions que li administraren per pal·liar la tuberculosi pulmonar que patia.

El 1943, Pere Bufill es decidí a compondre **La sardana de l'avi**, més concretament la melodia de sardana per a piano, i fou el seu amic Lluís Albert qui la instrumentà per a cobla. Un cop llesta, fou l'antiga *Principal de l'Escala* qui l'estrenà, sense saber-ho, en una de les audicions de sardanes de l'estiu d'aquell mateix any. Revisada novament per Lluís Albert, fou reestrenada per la cobla *Cadaqués* el 30 de maig de 1993 amb motiu del 18è Aplec de la Sardana de l'Escala. Certament només compongué una sardana, dedicada al seu avi, però si no hagués mort a una edat tan prematura, potser hauria estat autor d'altres composicions.

A la dreta, Pere Bufill simulant dirigir una coral formada per la colla dels seus amics escalencs (cedida per Miquel Puig).

PERE BRUGUERA I PUJOL (1927-)

Pere Bruguera i Pujol (l'Escala, 8 de setembre de 1927), fill de Rafel Bruguera, de professió xofer, i de Caterina Pujol, està casat amb Pepa Batalla i té dos fills, en Rafel i en Jordi. En el decurs de la seva vida va fer de pescador, pastisser i, des de l'any 1965 i fins a la seva jubilació, va regentar un comerç de roba i confecció juntament amb la seva esposa.

Musicalment, va formar part de la secció d'homes de l'antiga massa coral escalenca *Coral Emporium*, dirigida per la Sra. Roser Sureda i co-dirigida al piano pel mestre Lluís Albert Rivas. Actualment, és membre actiu del Casal dels Jubilats Jardí del Pedró de l'Escala, membre de la coral del mateix casal i també membre del *Cor Indika* de l'Escola Municipal de Música "El Gavià". L'any 2004 va començar a rebre classes de música per ordinador a l'Escola Municipal de Música "El Gavià" de l'Escala amb el professor Dani Hernández, fins a l'any 2008, quan el professor passà ser Alfons Vila.

En el camp compositiu, amb l'ajut dels seus professors, ha musicat diferents poemes, ja siguin propis o d'altri. Del curs 2004-05, i amb lletra i música del mateix Pere Bruguera, daten *La Torre de Montgó* i el valset mariner a 3 veus *El mar, el vent i la barqueta*, aquest darrer estrenat per la Coral Jardí del

En Pere Bruguera, el més primerenc dels compositors escalencs de sardanes, amb dues sardanes a la seva producció, de moment (cedida per la família Bruguera-Batalla).

Pedró i el Cor Indika l'any 2005. Del curs 2005-06 data el poema a 2 veus *Bellcaire*, amb lletra de Montserrat Vayreda, i del 2006-07, el poema per a 3 veus i guitarra *Excelsior* (lletra de Joan Maragall). Del curs 2007-08 daten 2 poemes per a 3 veus, *Seràs per mi* (del lletraferit escalenc Jaume Pellicer i Lleonart) i *Noces d'or*, i la nadala a 3 veus *Els tres Reis d'Orient*. I encara, durant el curs 2008-2009, va musicar l'himne de la *Asociación Española de Amigos del Cava* (ANAC), titulat *Himno al cava* (tres veus) i amb text de Graci Batlle i Ortiz.

Finalment, del curs 2007-2008 daten les dues i úniques sardanes que ha compost fins ara: ***Un triangle encisador*** i ***Adéu Roca del Frare***, aquesta darrera estrenada en la 34a edició de l'Aplec de la Sardana (7 de juny de 2009) per la cobla *Foment del Montgrí* i amb poema del mateix Pere Bruguera i del lletraferit escalenc Josep Sureda i Paradís.

CARLES MALLART I SUREDA, EN *LITUS* (1950-1977)

Carles Mallart i Sureda (l'Escala, 23 de febrer de 1950–29 de gener de 1977), més conegut com en *Litus*, fill de Lluís Mallart i Magdalena Sureda. Tot i que no tenia cap avantpassat músic, la seva afició li hi va inculcar el seu avi Carles Sureda, un vertader enamorat d'aquest art, i en *Litus* ho manifestà des de ben menut.

Primer va aprendre a tocar la guitarra amb en Rafel Callol, en *Pinxo*, un excel·lent guitarrista escalenc, i posteriorment aprengué solfeig i piano amb la senyoreta Maria Pilar Ballesta de *Cal Sabateret*. La seva afició per la música, però, fou tan forta que també aprengué a tocar altres instruments: el saxo, la bateria, la tenora i el flabiol.

Tot així, va ser amb l'acordió, un altre instrument que dominava, que va formar part de l'antic grup d'havaneres *Els Pescadors de l'Escala*, formant pinya amb el tenor Lluçia Carbó, el baix Simeó Català, el Tot, i en Joan Farrés, a la guitarra. Tanmateix, la seva carrera musical es veié truncada a les portes dels 27 anys, quan tingué una aturada cardíaca mentre li practicaven una petita i senzilla intervenció quirúrgica.

Pel que fa al camp compositiu, fou autor d'una única sardana, titulada **El carrer de la Torre**, datada el novembre de l'any 1968. No fou, però, fins al 5è Aplec de la Sardana de l'Escala, celebrat el 25 de maig de 1980, que la citada sardana, que dedicà al seu carrer de naixença, fou estrenada per la cobla *La Principal d'Olot*. Aquesta única peça potser hauria estat la primera composició d'una humil producció que, amb la seva mort, es veié esqueixada.

En Carles Mallart, en *Litus*, apassionat acordionista d'havaneres que va estudiar instruments de cobla i va compondre una sardana (cedida per la família Mallart-Sureda).

Fins aquí l'article dedicat als altres compositors escalencs, els quals mai han estat homenatjats en algun dels Aplecs de la Sardana celebrats. Siguin aquestes ratlles i l'Aplec d'enguany un sincer i càlid homenatge a la seva memòria i a la de la resta de compositors que saberen dur el nom de l'Escala molt a dins del seu cor i arreu de Catalunya o la l'estranger.

Jordi Gallegos i Córdoba

Llicenciat en Història

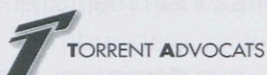
*L'experiència de
cinc generacions
al servei del client*

Anticòpia d'Assegurances
Ad'a
COL·LEGIAT
NÚM.:
13.976
51.193 - 69.129

VICENS ASSESSORIA

**Assessoria d'Empreses
Assessoria Fiscal, Comptable
i financera
Assessoria Jurídica**

TORRENT ADVOCATS

VICENS MEDIADORS

Agència d'Assegurances exclusiva de:

Núm. Reg.: D.G.S.F.P.: C0112B17488115

SEGUROS E INVERSIONES

Av. Girona, 34 - Apartat de Correus, 33
assessoria@vicens.cat - mediadors@vicens.cat
Tels. 972 770 424 - 686 961 317 - Fax 972 774 148
17130 L'ESCALA (Girona)

RESTAURANT

PIZZERIA

SOTAVENT

Cami Ample, 13 • Tel. 972 77 30 53 • Fax 972 77 18 86 • 17130 L'ESCALA (Girona) • info@restaurantotsavent.com

HOT SEX GROUP
HOGA

CAMPING / CARAVANING

L'ESCALA, CIUTAT PUBILLA DE LA SARDANA, 2010

Com que el meu comentari en el llibre del nostre XXXIV Aplec de la Sardana acabava dient espero i desitjo que l'any vinent la meva col·laboració en el butlletí de l'Aplec pugui portar com a títol L'ESCALA, CIUTAT PUBILLA DE LA SARDANA 2010, és així com em permeto avui encapçalar la meva participació en la publicació corresponent al XXXV Aplec de la Sardana.

El tema del qual tractaré, seguint l'habitual forma de procedir adoptada en les meves intervencions en aquestes edicions anuals –per cert, portades a terme durant més de tres dècades–, serà únicament i exclusiva dedicat a qüestions relacionades amb la dansa nacional de Catalunya, amb especial atenció a fer referència concreta de l'activitat i de la repercussió que originen a la nostra vila els actes que s'organitzen amb la sardana com a principal protagonista.

M'atreveixo a certificar que són poques les poblacions del país que superen la nostra pel que fa a l'excel·lent proliferació i a la diversitat de programacions que s'hi divulguen, les quals, unides a l'encomiable apassionament, l'interès, la inquietud, la bona disposició i la tasca realitzada des de fa una bona colla d'anys per les entitats sardanistes locals, han originat una satisfactòria evolució repercutida en les massives assistències que es posen de manifest en la majoria de les audicions anunciades.

Ara bé, aquesta manifestació d'un rellevant optimisme té, lamentablement, una part negativa. Cal constatar que entre el públic present en els recintes, sigui quin sigui el lloc on es celebren les ballades i sense tenir en compte la diversitat dels horaris escollits, tant si procedim a observar els dansaires, com si fem una passejada per enmig dels espectadors, ens adonarem sens dilació que la presència de vilatans és ínfima.

En diverses ocasions he fet avinent que, per a moltes poblacions, l'Aplec de la Sardana és la manifestació sardanista més important de l'any. Una opinió que reafirmo íntegrament, però que en el cas concret de la nostra localitat tampoc gaudeix d'una acceptable compareixença d'escalencs. Considero que una estona o altra s'hi hauria d'acudir, encara que només fos amb la lloable intenció de donar suport als organitzadors i augurar una ferma continuïtat a una activitat que gaudeix d'una favorable repercussió i és satisfactòriament reconeguda arreu.

Si m'he permès aquest descàrrec es deu a la temença que el transcendent esdeveniment que ha de viure l'Escala al mes d'abril, amb motiu del nomenament de CIUTAT PUBILLA DE LA SARDANA, es vegi també orfe del caliu que proporciona una acceptable concurrència dels diversos residents. El

darrer exemple desfavorable d'aquestes lamentables carències vàrem tenir-lo la tarda del dissabte dia 6 de febrer, quan al gimnàs de l'Institut del Pedró, amb assistència d'autoritats i sardanistes de tot Catalunya, hi tenia lloc la presentació de la Guia d'Aplecs Sardanistes de l'any 2010 i el lliurament del diploma que acredita la SARDANA com un dels deu tresors del Patrimoni Cultural Immateral de Catalunya, Andorra i Catalunya Nord.

Ja sé que és picar ferro fred i que, a més, quan aquestes ratlles surtin a la llum els diferents actes previstos ja s'hauran acomplert. Per tant, la meua insinuació no pot influir en cap acció favorable ni tenir cap mena de transcendència, però com que m'he adonat que tot el que s'ha fet fins ara no s'ha pas vist afavorit per una elogiosa participació, ho anoto sense cap classe de convicció ni esperança, pensant que potser hi haurà qui s'adonarà de la importància que pot tenir una particular participació i esdevingui un addicte seguidor de les considerables actuacions que en el decurs de tot un any de Pubillatge s'han d'anar desplegant.

Em plauria moltíssim que el text del meu article de l'Aplec del 2011 fos pletòric d'optimisme i que tots els meus auguris i nefastos pressentiments no es converteixin en una infortunada realitat.

VILI-GRAN

Febrer del 2010

Ballada en la inauguració del monument a «L'Escala ciutat pubilla de la sardana 2010».
Foto: Robert Carmona.

EL MEU PAÍS

Catalunya és el meu país
i estimo aquesta terra,
que és per als catalans un paradís
i on cantem a la Morena de la Serra.

Com els cants dels ocells
sonen les nostres tenores,
homes i dones com pomells
ballant sardanes passem hores.

La terra ens dóna els fruits
i la cobla, l'alegria,
les valls, jardins florits,
quan als cims fem via.

Catalunya és el meu país
i estimo aquesta terra,
que és per als catalans un paradís
i on cantem a la Morena de la Serra.

Les roses de Sant Jordi,
amb flaïre de llibertat,
perfumen el camí
del nostre Montserrat.

Història, llengua, identitat,
barretina i senyera ens obren camí
per defensar nostre destí amb unitat,
cantant i puntejant fins a morir.

Joana Gaja i Vives

MILAR

electro rivera valentin sl

VENDES

Exposició
Electrodomèstics
Parament de la llar
Imatge i so
Telefonia

C/ Ave Maria, 36

Tel. 972 77 04 23

17130 L'ESCALA (Girona)

Fax 972 77 60 23 - riveravalentin@wanadoo.es

INSTAL·LACIONS

Taller
Gas
Llum
Aire condicionat
Aigua
Calefacció

C/ Rubens, 18

Tel. 972 77 27 54

Restaurante
**Mesón del
Conde**

Sant Martí d'Empúries

Sant Martí d'Empúries

L'Escala - Tel. 972 770 306

LA PUNTA
ESPECIALITATS EN
TAPES I MARISCOS

C/ Rosselló Josep Maria leaf, 3 - Tel 972 772 201 - 17130 L'ESCALA

CALÇATS
Susi

C/ Picasso, 1 (Poble Sec - Avgda. Montgó, 31 (Riells)
Tel. 972 772 474 - L'ESCALA

Farmàcia BALLESTA

Rosa-Maria Ballesta Llinàs

Av. de Girona, 25
17130 L'ESCALA (Alt Empordà)
GIRONA

Tel/Fax 972 771 575

BAR
C.E.R.

C/ Garbí, 6
17130 L'Escala
(Girona)
Tel. 972 770 430

FOTO EXPRESS

C/ ALFOLI, 5

TEL 972.772200

Snack - Bar - Cafeteria

TREVI

Xamfrà: Sant Pere - Avi Xaxu
Tel. 972 771 601
L'ESCALA

ENYORANÇA DE L'ESCALA

He trobat aquesta cala tan estimada
i no puc viure sense el mar.
Tinc molta enyorança de l'Escala
i les seves platges vull recordar.

Enyoro aquesta bonica terra.
Mare, porta'm a l'Empordà!
Vull trepitjar aquell blau,
veure les gavines i el mar mediterrà.

Sento que surten les barques,
a punt per anar a pescar.
Els xiulets de la tramuntana,
la nit i estels que el cel volen il·luminar.

Se m'emporten aquells records,
d'una terra que vaig estimar.
Enyoro aquesta vila marinera:
jo no et puc oblidar!

Josep Cots i Oller,
de Verges

Tendals L'Escala

Protecció solar i Decoració de la llar

C/ del Mar, 10
Tel. / Fax 972 77 22 19
tendalslescala@hotmail.com
17130 L'ESCALA
(Costa Brava - Girona)

INSTAL·LADOR

LA CASONA BLAVA

MIQUEL MOYA
INTERIORISME

C/ Port, 48 17130 L'Escala Tel. 972 77 39 90
info@casonablava.com www.casonablava.com

PLANXA I PINTURA autoPlacid

Jaume Aiguabella Ros

Closa d'en Llop, 64
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 77 61 00 - 699 462 013
Fax 972 77 61 01
autoplacids@espai-i.com

Distribució i venda
de productes congelats

C/ Closa d'en Llop, 108
17130 L'ESCALA (Girona) - Apt. correus 252
Tel. i Fax 972 77 04 04
www.icetitius.com i info@icetitius.com

FUSTERIA ESTEVE RIBAS

MOBLES A MIDA, PORTES, FINESTRES, PARQUETS, ARMARIS,
CUINES, TOT RELACIONAT AMB EL MÓN DE LA FUSTA

Carrer Riera, 50 - Tel. 972 77 05 37
17130 L'ESCALA (Girona) - E-mail: e.ribas71@gmail.com

GARATGE FERRER, S.L.

SERVEI OFICIAL CITROËN

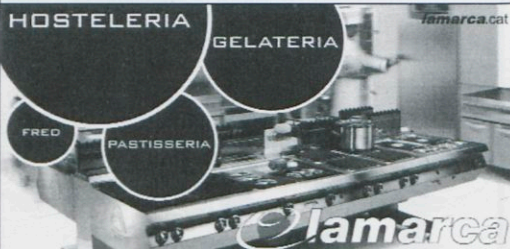
PLANXA I PINTURA

C/ Closa d'en Llop, 81 - 17130 L'ESCALA - Girona
Tels. +34 972 77 12 64 - 620 107 256 - Fax +34 972 77 35 94
Email: garatgeferrer@activain.com

Bosses per a
festes i
celebracions,
llaminadures,
caramels,
fruits secs...

C/ del Port, 37
Tel. 972 77 39 59
17130 L'Escala (Girona)

C. Gerani, 1 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 77 30 68 - Fax 972 77 60 14
info@lamarca.es - www.lamarca.es

PETONS DE SARDANA

Caram, carinyo meu!
Tenia dipositades moltes il·lusions,
sempre ballant fermes sardanes,
ja que són molt romàntics els seus petons.

Si mires com ballo aquesta sardana,
que és d'un gran prestigi i renom,
veuràs que a la terra catalana,
enamorar-se és cosa de tothom.

L'Escala és Ciutat Pubilla
i tota ella és plena de glòria.
Ets i seràs vila preciosa i marinera,
tot recordant la teva ancestral història.

Els sentiments són molt especials.
La terra, tocada per la tramuntana.
Ets especialment maca.
Sentiments que no es perden parlant,
ni tampoc els petons de sardana.

Josep Cots i Oller,
de Verges

HOSTAL ☆☆ BAR • RESTAURANT

BAR RESTAURANT
LA VINYA

SERVEI DE TAXI

HABITACIONS BANY COMPLET INDIVIDUAL
AIRE CONDICIONAT - T.V. VIA SATÈL·LIT

Obert tot l'any

Av. Girona, 10

Tels. 972 77 03 46 - 972 771 237

L'ESCALA (Girona)

Nova botiga - DEGUSTACIÓ

Anxoves
Olives
Boquerons
Bonito

Crema d'anxova
Olivades
Escalivada

C/ del Mar, 14 - Tel. 972 774 602 - 17130 L'ESCALA

PEIXOS
A stylized illustration of a fish, possibly a trout, being prepared on a plate with a fork and knife.
MASAFONT

C/ Enric Serra, 1
Tel. 972 770 134
L'ESCALA (Girona)

JOSEP VICENS I BUSQUETS, *IN MEMORIAM*

El propassat diumenge 18 d'abril, a Barcelona (on residia junt amb els seus fills) tancava els ulls per sempre més el darrer membre dels Xaxu lligats a la música, ja que traspassava a l'altre món en Josep Vicens i Busquets, a l'edat de 92 anys. La casualitat va voler que finís la seva existència el mateix dia que ens abandonava en Josep Vicens i Juli, l'Avi Xaxu, el seu avi patern, però 54 anys després, ja que el mestre ho féu l'abril de 1956. I si encara no fos prou, el 18 d'abril de 1979 també exhaltava el darrer alè de vida la seva tia, na Carme Vicens i Mornau. Casualitat o no, sembla que la data del 18 d'abril ha estat simptomàtica per la família Vicens, així com també la longevitat, ja que l'Avi Xaxu morí el 1956 als 86 anys i en Josep Vicens i Mornau ho féu el 4 de febrer de 1987, als 91 anys.

Sigui aquest article un homenatge a la memòria d'en Josep Vicens i Busquets (epd).

En Josep Vicens i Busquets va néixer a l'Escala el 20 de desembre de 1917 i era nét de Josep Vicens i Juli, l'Avi Xaxu i fill de Josep Vicens i Mornau i Caterina Busquets i Flaqué, els quals s'havien conegut en el si de l'Ateneu d'Art i Cultura de l'Escala, concretament a l'Orfeó Els Atlans, del qual en Vicens Mornau fou director i na Caterina fou la brodadora del penó. El 16 de novembre de 1948, amb 30 anys d'edat, es casà a Barcelona amb Francesca Planagumà i Carreras, filla de Malgrat de Mar, i tingueren dos fills: l'Anna i en Josep.

Rebé els primers ensenyaments musicals del seu pare i el 1933, amb tan sols 16 anys, guanyà per unanimitat una *Beca per a estudis de piano* de la tot just estrenada Generalitat de Catalunya. L'edició del dimarts 17 d'octubre de 1933 (pàg. 1) del *Diari de Girona* s'hi referia en aquests termes:

"La Comissaria Delegada [de la Generalitat] a Girona, va prendre les següents resolucions amb data 7 d'octubre: (...) Concedir dues beques de 2.000 pessetes cadascuna per a completar estudis de piano als senyors Josep Vicens i Busquets i Antoni M. Teixidor i Colomer, que resideixen respectivament a Malgrat i Cassà de la Selva".

Gràcies a aquesta beca, es formà al Conservatori del Liceu de Barcelona amb Guillem Garganta, que li donà una formació pianística notable, i posteriorment estudià harmonia, contrapunt i composició amb Josep Barberà, Montserrat Ayarbe i Josep Muset, respectivament.

A les darreries del mes de maig de 1935, concretament el dimarts 21, els dos diaris gironins, *L'Autonomista* (pàg. 2) i el *Diari de Girona* (pàg. 5), anun-

ciaven amb iguals paraules un projecte musical que es féu saber a bombo i platerets. El primer rotatiu, deia:

“L’Ateneu de Girona prepara un concert de presentació del jove pianista Josep Vicens, nét del conegut compositor Vicens (Xaxu).

Quan ocupava la Comissaria de la Generalitat a Girona, el nostre estimat amic i correligionari senyor Puig Pujades crea una beca per a estudis de piano a favor d’un fill de les terres gironines. El Tribunal que jutjà els exercicis d’oposició corresponents, concedí la beca per unanimitat a Josep Vicens, natural de l’Escala, que fins aquell moment, havia estudiat a les ordres del seu pare. Era, doncs, una tercera generació de músics que es revelava, per cert d’una manera brillantíssima.

Josep Vicens es matriculà en el Conservatori del Liceu, de Barcelona, a la classe del professor senyor Guillem Garganta, el notable pianista ben conegut i estimat a Girona. Ben aviat Vicens es creà un prestigi dins del Conservatori, i les qualificacions més honorífiques de cada curs, li eren atorgades, amb l’aplaudiment unànim del Claustre de professors.

El concurs de pianistes organitzat per Ràdio Barcelona, contribuí a augmentar aquell prestigi. Vicens hi prengué part, i malgrat ésser en període de formació artística, el nostre pianista hi assolí una magnífica puntuació.

Hem tingut el goig de poder sentir Vicens fa poques setmanes, i la impressió que ens produí no pogué ésser mes falaguera. Vicens conserva, naturalment més depurat encara, aquell pulcre mecanisme que mostrà quan els exercicis d’oposició a la beca. Però el que ens sorprengué de la manera més grata, fou la seva delicadesa en el dir, la seva selecció en el frassejar, com profunditzava en la peculiar espiritualitat de cada autor interpretat: era un temperament musical de gran empenta que de cop i volta descobríem. Al seu mestre, el nostre admirat amic senyor Garganta, correspon la gloria de l’eclosió d’aquest temperament.

Augurem a Josep Vicens un pervenir brillantíssim en el conreu del piano, si, com és d’esperar, no li manca la protecció que es mereix i que tan encertadament inicià Puig Pujades, sense la qual els seus estudis no podrien ésser continuats.

Esperem amb gran interès la seva actuació pública en el concert que per al pròxim dia 28 organitza Ateneu de Girona, en la convicció que la forta impressió que ens ha produït fa pocs dies, ha d’ésser compartida per tots els qui tinguin el goig de sentir-lo”.

Tres dies després, l’edició del divendres 24 de maig de 1935 (pàg. 2) del *Diari de Girona* anunciava el seu debut com a pianista:

“El pròxim dimarts [28 de maig], a l’Ateneu de Girona, els aficionats a la bona música podran tenir la satisfacció d’assistir a la revelació d’un jove pia-

nista gironí que ha de donar molts dies de glòria a la nostra terra. Hem anomenat Josep Vicens, el becari de la Comissaria de la Generalitat a Girona, alumne de la classe del professor senyor Garganta del Conservatori del Liceu, de Barcelona.

Josep Vicens ha format per a aquest concert, el primer que dóna en públic, un selecte i important programa que permetrà jutjar de totes les seves possibilitats com a concertista de piano. El programa és el següent:

I. Giga, Lulli; Sonata en re (Adagio, Allegro, Maestoso animato, Giga) de Galuppi; Preludi i Fuga en si bemoll, Bach; Romança, Mendelssohn.

II Preludi en fa sostingut, Estudi en do, Impromptu en fa sostingut, Balada en fa menor, op. 52, Chopin.

III. Idili, Chabrier; Menetriers et Glaneuses, Sévérac; Allegro de concert, Granados.

Augurem al jove artista i a l'Ateneu de Girona un gran èxit".

El diari gironí *L'Autonomista* del mateix dia (pàg. 3) donava la notícia, si fa no fa d'igual forma, encara que se'n podrien destacar petites notes:

"Josep Vicens, el becari de la Comissaria de la Generalitat a Girona, vindrà a la nostra ciutat el proper dimarts dia 28 a oferir-nos les primícies del seu art ja magnífic i que tanta de gloria ha de reportar a ell i a la terra que el vegé néixer sí, com no dubtem, no li manca l'ajut ja iniciat pel nostre amic senyor Puig Pujades.

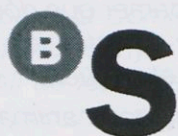
En compondre el programa d'aquest concert, Josep Vicens ha tingut l'encert de confeccionar un programa que permetrà jutjar de totes les seves possibilitats en el conreu del piano (...). Coneixem el jove artista i podem, per tant, assegurar a tots els amants de la bona música una bellíssima sessió de l'art mes pura".

I si encara ningú no se n'havia assabentat, el dimarts 28 de maig, els dos rotatius gironins (*L'Autonomista* a la pàgina 3 i el *Diari de Girona* a la 4) tornaren a anunciar breument el concert de piano que Josep Vicens i Mornau duria a terme a les 10 de la nit a l'estatge de l'Ateneu de Girona. I encara l'endemà, dimecres 29 de maig, tal com anuncià *L'Autonomista* a la seva portada, Josep Vicens i Busquets feu un recital en directe de 45 minuts als estudis de Ràdio Girona. La propaganda deia:

"A les 21.45.- Recital de piano a càrrec de Josep Vicens, becari de la Comissaria de la Generalitat a Girona:

Giga, Lulli; Preludi i fuga en si bemoll, Bach; Romança, Mendelssohn; Preludi, Chopin; Estudi en do, Chopin; Allegro de concert, Granados".

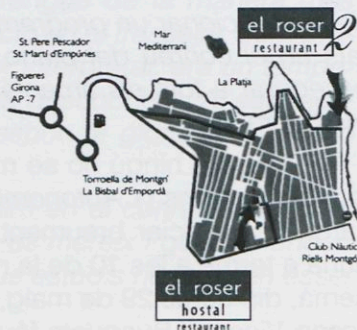
La crònica del concert del dia 28 no sortí fins a l'edició del dilluns 3 de juny de 1935 a la pàgina 2 de *L'Autonomista*. En ella es repassa el perfil biogràfic

SabadellAtlántico

el roser
hostal
restaurant

Hostal El Roser

Carrer Església, 7 - 17130 L'Escal
(Costa Brava - Girona)
Tel. 972 770 219
Fax 972 770 159

e-mail: restaurant@elroserhostal.com
<http://www.elroserhostal.com>

i musical, fins llavors, de Josep Vicens i Busquets. Una selecció de parts de què constava són els aquí exposats:

“Ateneu de Girona, que tants motius de gratitud acredita dels gironins, mereix altra vegada el nostre reconeixement pel fet de la presentació d'aquest jove concertista de piano.

Josep Vicens té disset anys. Nét del Xaxu, fou iniciat en l'estudi del piano pel seu propi pare: és, doncs, una tercera dinastia musical que s'inicia. Això, pot ésser, explica el fet extraordinari d'aquest novell pianista.

Josep Vicens comença a estudiar el piano en el clos familiar. És el seu pare qui cuida fins fa poc de la seva formació musical i pianística sense moure's del retirat ambient de Malgrat. Puig Pujades crea des de la Comissaria de la Generalitat una beca per a estudis de piano. La tècnica depurada del jove Vicens li atorga la beca. Ingressa als estudis del Conservatori del Liceu a les ordres del Mestre Garganta i, després de dos cursos d'estudis, es presenta al públic en aquest concert de l'Ateneu. Durant tota la seva vida a Malgrat, Vicens no té l'avinentesa de sentir un concert de piano. I durant els dos cursos d'estudis al Conservatori, tampoc, perquè la beca és tan justa i els recursos propis tan escassos que no permeten viure a Barcelona. Josep Vicens no ha pogut, doncs, alliçonar-se en altra experiència que en la del seu Mestre, certament valuosíssima, però que pel poc temps que hi ha pogut ésser sotmès, no explica satisfactòriament el cas Vicens. A Mestre Garganta tot l'honor d'haver sabut treure a la llum el magnífic temperament; a la nissaga, la resta.

Perquè Josep Vicens és ja en potència tot un senyor concertista de piano. La seva formació musical ha de completar-se en sentit vertical; en sentit horitzontal, en extensió, ben poca cosa li cal. El que ara sols li manca, és l'accentuació dels bells trets característics de la seva personalitat, i això els anys li ho daran si no li manquen els mitjans per continuar els estudis sota el destre guiatge del mestre (...).

El públic que pogué fruit d'aquest bell concert, no sabia què admirar més, si la puresa i seguretat del mecanisme, o la selecció en el dir o la justa comprensió dels distints caràcters de les obres. Josep Vicens, per correspondre a l'entusiasme dels oients, tocà bellament fora de programa “Fileuse”, de Ralph.

El senyor Carles Rahola, President de l'Ateneu, amb paraula bella i justament emocionada, saludà el jove concertista en nom del senyor Comissari de la Generalitat, li agrai en nom de la docta casa i del públic el concert magnífic i li augurà una carrera brillantíssima que ha d'honorar les nostres terres”.

Encara quan s'estava acabant de formar i ampliant estudis musicals, a l'inici de 1937 actuà amb el *Concert per a Piano* d'Schumann al desaparegut Palau Municipal de Belles Arts de la ciutat comtal, amb la Banda Municipal de Barcelona i sota la direcció del mestre Joan Lamote de Grignon. Gràcies a

Roser Montsant

estilista

C/ Gràcia, 3
Tel. 972 77 42 88
17130 L'ESCALA

P
E
R
R
U
Q
U
E
R
U
N I S E X
A

BUGADERIA

PAQUITA S.L.
RENTAT EN SEC

C/ Germans Masferrer, 13 - L'ESCALA
Tel 972 770 670

DROGUERIA - PERFUMERIA

CARME

Avda. Montgó, 14 - Edifici Garbí
Tel. 972 776 087 - L'ESCALA

*Comas
Bricolatge*

Passeig Lluís Albert, 6 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 770 775 - Fax 972 770 068

BOSCH
A.P.I.

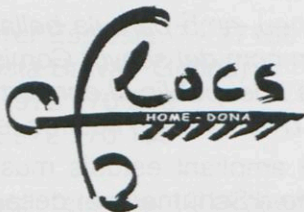
Miquel Bosch i Gardella

C/ Enric Serra, 2 - Tel. i Fax 972 770 002
C/ Palau, 4 - Tel. 972 771 505
Fax 972 770 616
17130 L'ESCALA

Plaça Església
C/ Enric Serra, 25
17130 l'Escala Girona
Tel. 972 771 958
escot@escot-lescala.com

Perruqueria

hores convingudes

C/ Ave Maria, 24 - Tel. 972 77 50 00 - 17130 L'ESCALA

grisjeans
L'ESCALA

STA. MÀXIMA, 11 - TELF. 77 01 79

l'èxit, aquest espectacle fou requerit per la Conselleria de Propaganda de la Comissaria Delegada de la Generalitat i es dugué a terme dies més tard.

La gran activitat d'aquesta Conselleria de Propaganda féu que per la Diada de Sant Jordi de 1937 s'organitzés un concert al Teatre Municipal de Girona. El diari federal *L'Autonomista* (pàg. 2) en feia aquesta prèvia la vigília del citat concert:

"El festival artístic que tindrà lloc demà, divendres, a la nit i al Teatre Municipal, podem dir que ha estat acollit com un esdeveniment per tots els ciutadans gironins. En primer lloc actuarà el meritíssim i jove pianista Josep Vicens; després l'Orquestra Simfònica, institució netament gironina, la qual està dirigida per l'experta batuta del mestre Ricard Lamote de Grignon, i darrerament el conegudíssim rapsoda Manolo Gómez, que recitarà dues poesies de F. Garcia Lorca i quatre que ell n'és l'autor.

Aquesta vetllada, que per la seva sola composició ja seria suficient per merèixer l'atenció de tots els amants de la bona música, té un caràcter benèfic el qual fa que hagi estat acollit encara amb mes interès, per tot el que és d'esperar que el Teatre Municipal, demà a la nit, es veurà assistit com en els dies de les grans solemnitats artístiques, constituint un èxit semblant a l'obtingut per la Banda Municipal de Barcelona setmanes enrera en la nostra mateixa ciutat".

La crònica del citat concert benèfic aparegué 3 dies més tard, concretament a la portada de l'edició del dilluns 26 d'abril de 1937 del diari *L'Autonomista*, de la qual presentem sols l'encapçalament:

"Hem de felicitar la Conselleria Municipal de Propaganda per l'organització del festival benèfic que es celebrà el passat divendres al Teatre Municipal, no solament pel desig de contribuir al sosteniment dels establiments d'Assistència Social, sinó també per l'encert amb què s'acompliren les finalitats estètiques a les quals es referí el Conseller de Propaganda amb el bell parlament que obrí la festa, perquè tots els elements que hi participaren feren gala d'una envejable vàlua artística.

La primera part del programa anà a càrrec de Josep Vicens, pianista excel·lentíssim que compta solament 18 anys d'edat. Nosaltres hem pogut seguir la formació artística de Vicens i hem pogut constatar que marxa cap a la perfecció anhelada amb passa tan ferma, decidida i dreturera, que augurem al jove pianista una carrera brillantíssima si res aliè al seu font temperament, tan ben dirigit pel Mtre. Garganta, no se interposa en la seva ruta artística.

Josep Vicens, malgrat la seva juvenesa, és ja un pianista notabilíssim. La pulcritud del seu mecanisme, tan poderós, és quelcom d'extraordinari –recordi's aquella seva magnífica interpretació de la "Rapsòdia hongaresa n.º 12", de Liszt, tan curulla de dificultats, i la gràcia amb que vencé les de 1"Allegro

FINQUES "XAXU" S.L.

GESTOR INTERMEDIARI EN PROMOCIONS I EDIFICACIONS
(G.I.P.E.) TITULAR PROFESSIONAL Núm. 985

LLOGUERS, COMPRA, VENDA

Carrer Ave Maria, 12
Apartat correus 255

Tel. 972 771 540
Fax 972 773 523

www.finquesxaxu.com www.finquesxaxu.cat info@finquesxaxu.com

Serralleria *A. Ramió*

TREBALLS DE FERRO, FORJA I INOX.
Automatismes, portals vasculants,
ballestes i teles

C/ Riera, 47 - 17130 L'ESCALA
Tel./Fax 972 77 06 64

FERRETERIA & BRICOLATGE

CAN RÒMUL

Ma Rosa Pérez Cara

Av. Montgó, 71
Tel./fax 972 774 089
17130 L'ESCALA (Girona)

*Moules à
la Belge*

Bar LOS COMPADRES

*Spécialité
de Paco*

Alfons Caparrós (Sito)

C/ Bonaire, 13 - Tel. 972 77 08 55 - 17130 L'ESCALA

de Concert", de Granados. És també quelcom impressionant la manera mestrívola com dosifica les sonoritats; i si algú pot dubtar de la seva capacitat de recta interpretació dels diferents estils, que recordi de quina manera tan encertada donà vida al "Preludi i Fuga en do menor", de Bach, i els "Dos estudis" i "Vals", de Chopin, dos compositors d'espiritualitat tan distinta.

Josep Vicens, que fou ovacionadíssim, produí una forta impressió en l'auditori (...)"

Després d'aquest inici fulgurant, durant la seva vida professional Josep Vicens i Busquets féu concerts arreu de Catalunya com a solista, en formacions de cambra (*Duo de cámara* de Barcelona, amb la pianista Maria Canela) i amb orquestra. També ha actuat a diversos punts de l'Estat espanyol, com també a diversos països estrangers on, a part d'actuar com a solista ho ha fet en diverses formacions orquestrals. Va dirigir els ballets afro-americans de Katherine Dunham Dance Company, pel Marroc, França, Suïssa, Itàlia i Alemanya, durant els anys 1953-54.

Com a compositor, la seva obra musical comprèn peces per a piano, obres corals, cançons, la peça per a dansa "Altiplano", el ballet "Amazonas", la *Suite per a cobla* (1984) i una *Fantasia* per a tres cobles i percussió. No obstant això, també fou autor d'algunes sardanes:

FINQUES
GUANTER
API
AGÈNCIA IMMOBILIÀRIA

Ave Maria, 2 - Tel. 972 770 272 - Fax 972 770 157

E-mail: guanter@grn.es

Av. Riells, 46 - Tel. i Fax 972 770 040

E-mail: finquesguanter@grn.es

www.guanter.com

JUYNOR

Carrer de Gràcia, 4 - Tel. 972 770 747
Avda. Riells, 70 - Tel. 972 773 286
L'ESCALA

JARDINER

Joaquim Parals Moner

Av. Girona, 41 A-2
17130 L ESCALA
Tel. 659 140 019

carnisseria

joan pages

carnisseriajoanpages@gmail.com

Tel/Fax: 972 772 181 - Av. Girona, 56 - **L'ESCALA**

FISIO L'ESCALA

centre de fisioteràpia i recuperació funcional

Marta Barretina Ginesta

Fisioterapeuta col. 834

Ronda del Pedró, 12 - **L'ESCALA** (Girona)
Tel./Fax 972 771 475

TAXIS AYALA

Més de 40 anys al seu servei
Taxis de 4 i 7 places

Alfons: 619 750 240

Anna: 609 620 765

Fax 972 771 237

C. Ponent, 8, b - 17130 **L'ESCALA**
taxisayala@hotmail.com

CAIXA
LAIETANA

Títol	Estrena	Altres
Diàlegs	1991	Premi SGAE
Diferències	14-11-1999	Estrenada a Ceret 4t Premi del Concurs Ceret-Banyoles
Dos homenatges	16-11-1980	Estrenada al Palau de la Música de Barcelona Finalista del Premi Joaquim Serra Dedicada al seu pare, Josep Vicens i Mornau, i al seu avi, Josep Vicens i Juli
Fantasia		Composta per a 3 cobles i percussió
Fantasies de joventut	27-6-1982	
Francesca		
Inquietuds	1988	Premi SGAE
Jorn de festa	1983	
L'Avi Xaxu	31-5-1981	Estrenada en el 6è Aplec de la Sardana de l'Escala de conjunt per 4 cobles Dedicada al seu avi, Josep Vicens i Juli
Manelic		
Noranta anys	1985	Dedicada al seu pare, Josep Vicens i Mornau, amb motiu de complir 90 anys
Obligat diferent	20-11-1988	Amb una destacada melodia de tenora Estrenada a Lleida 2n Premi de Santa Cecília
Pastoral		
Per un ideal	22-10-1990	Estrenada a Banyoles Accèssit al Premi Cassià Casademont
Presència	1996	Accèssit al Premi SGAE
Rondalles	1-3-1981	Estrenada a Lleida 2n Premi de la Ràdio de Lleida

Segui, doncs, aquest article un homenatge de tots els sardanistes i esca-lencs a la memòria de qui fou un gran pianista, nét de l'Avi Xaxu i fill de Josep Vicens i Mornau, en Josep Vicens i Busquets.

Jordi Gallegos i Córdoba

Llicenciat en Història

CENTRE MÈDIC

NARCÍS PRAT I SÀBAT

METGE DE CAPÇALERA I ENDOCRINÒLEG

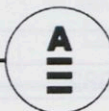
MARISA RABADAN MENGIBAR

METGESSA DE FAMÍLIA I COMUNITÀRIA

LABORATORIS AMIEL

ANÀLISIS CLÍNQUES

NATÀLIA VILÀ I NOGUERA

PODÒLOGA - ORTOPEDA

CONCEPCIÓ DE VENTÓS I MAS

PSICÒLOGA TERAPEUTA HUMANISTA

VISITA A HORES CONVINGUDES

OBERT TOT L'ANY

C/ TRAMUNTANA, 7

17130 L'ESCALA

TEL. 972 77 48 56

És hora de cuidar-se!

Assegurança
de salut

A Caixa Girona li oferim l'assegurança sanitària de Caser, que a més de les cobertures bàsiques posa al seu abast una avançada tecnologia, reconeguts facultatius i atenció en excel·lents clíniques privades (Dexeu, Barraquer, Teknon...).

L'assistència sanitària més completa

- Línia mèdica 24 hores.
- Assistència en viatges a l'estranger.
- Servei de psicologia.
- Segona opinió mèdica.
- Reproducció assistida.
- Compliment bucodental i pla dental infantil.
- Pròtesis.
- Podologia.
- Medicina preventiva.

Contracti-la a
qualsevol oficina

Caixa Girona

Assegurança d'habitatge de CAIXA GIRONA emesa al títol per Caixa Central Mediocredit Oramon de Barça - Seguros Mutuales SA, amb NIF A10202022, inscrita en el Registre de la Direcció General de Política Financiera - Assegurances de la Generalitat de Catalunya amb el NIF 020202022. Assegurança de RC contractada d'acord amb la polissa.

Índex

- 1 Benvinguts sardanistes **Estanislau Puig i Artigas** (*Alcalde de l'Escala*)
- 3 Pubilla de la Sardana de l'Escala 2009 Maria Bosch i Bruguera
- 5 Salutació **La Comissió Organitzadora**
- 7 Salutació **Xavier Tresserras i Ribas**
- 9 Relació de les 34 pubilles de la sardana de l'Escala
- 11 Relació dels 16 compositors de sardanes de l'Escala
- 13 1960-2010: Cinquanta anys de publicatges **Vicky Peña**
- 15 Programa aplec 2010
- 21 Estrenes i reestrenes
- 23 Fa 50 anys, a l'Escala... **Josep Tero i Carme Callol**
- 27 L'esfondrament de l'ideal de Josep Vicens Xaxu **Lluís Colomeda**
- 31 La sardana «Juny» podia haver substituït «Els Segadors» **Emili Casademont i Comas**
- 35 50 Anys. No són pas pocs **Pere Juhé i Oriol**
- 39 Sardana, passat, present i futur **Pilar Pellicer, de Gispert**
- 41 La platja de l'Escala **Joan Barceló**
- 46 Dards enverinats **Quim Gibert**
- 47 Enigma entorn del personatge de Cristòfol Colom **Pilar Pellicer, de Gispert**
- 51 Una mirada a la sardana des de lluny: de l'aplec **Maria Henriod**
- 53 Aplec de l'Escala del 2010. Any de la ciutat pubilla **V. LL**
- 55 Visca!!! **Mercè Bellfort**
- 57 Un conte d'estiu: aprendre a recordar **Rosa M. Caballero Vallès**
- 59 Asseguts en un banc del parc **Esther Alemany**
- 60 Mare - Bugada de sal **Assumpció Costals i Puig**
- 61 Una sardana a l'escola una experiència molt enriquidora **Jordi Gallegos i Córdoba**
- 67 Textos sobre la sardana d'alguns alumnes del CEIP Empúries (curs 2009-2010)
- 73 L'Escala, Terra de compositors de sardanes **Jordi Gallegos i Córdoba**
- 87 L'Escala, ciutat pubilla de la sardana, 2010 **Vili-Gran**
- 89 El meu país **Joana Gaja i Vives**
- 91 Enyorança de l'Escala **Josep Cots i Oller**
- 93 Petons de sardana **Josep Cots i Oller**
- 95 Josep Vicens i Busquets, *in memoriam* **Jordi Gallegos i Córdoba**

Empordanesa Disseny i Instal·lació S.L.L.

Maquinària d'hosteleria i alimentació

Ctra. Roses, 74

Tels. 972 50 18 55
972 50 87 02

Fax 972 51 40 08

Servei urgències 24 h:
608 51 41 41

17484 VILATENIM
(Figueres)

www.edifred.com

info@edifred.com

Canal
10
E m p o r d à
www.canal10.cat

El nostre sincer agraïment a tots els qui han col·laborat en aquest butlletí, puix que gràcies a ells s'ha pogut portar a feiç terme.

Notes:

La Comissió Organitzadora es reserva el dret d'alterar aquest programa si causes imprevistes l'obliguessin a fer-ho.

Edita: CER L'ESCALA

Portada: F.X. Vilà-Mitjà

(900 exemplars) imprimeix: Gràf. Canigó. Figueres.

LA PRINCIPAL DE L'ESCALA

Temporada 2010-2011

Flabiol:	NÚRIA CASAMORT I LLOS
TIBLES:	MARC HIDALGO I BORRELL CORAL PUNTÍ I TORTELLÀ
TENORES:	XAVIER ALSINA I LLORET JUDIT FERRER I RECASENS
TROMPETES:	ZOEL CODOLÀ I DUCH PAU COSTAL I FORNELLS
TROMBÓ:	JOSEP AGUSTÍ I ALMAR
FISCORNS:	LAIA MIRALBELL I ESTEPA CATERINA GÓMEZ I CLAPER
CONTRABAIX:	JOAN CASALS I SOLÉS

EL CENTRE ESPORTIU I RECREATIU
DESITJA QUE TINGUEU UN BON APLEC

Agrupació Sardanista
Escalenca "Avi Xaxu"

Agrupació Sardanista "Avi Xaxu"
us desitja un bon aplec